

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

IGOR ČERNE

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Športno treniranje
Fitnes

**„ZLATA DOBA“ JESENIŠKEGA HOKEJA NA LEDU
1957 - 1971**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

doc. dr. Tomaž Pavlin

RECENZENT

red. prof. dr. Janez Pustovrh

KONZULTANT

red. prof. dr. Bojan Jošt

Avtor
IGOR ČERNE

Ljubljana, 2016

ZAHVALA

Hvala vsem,
ki ste me podpirali, spodbujali in mi pomagali pri študiju, iskanju gradiva in pisanju
diplomske naloge.

Ključne besede:

hokej na ledu, sezona 1956/1957, Podmežakla, 15 zaporednih naslovov, jeseniška hokejska šola

„ZLATA DOBA“ JESENIŠKEGA HOKEJA NA LEDU 1957 - 1971

Igor Černe

POVZETEK

Hokej na ledu je moštvena športna igra, ki je zelo priljubljena po svetu. Prav tako je ta igra v prejšnjem stoletju začela pisati zgodovino na Jesenicah, natančneje v Podmežakli. V diplomskem delu smo se osredotočili na t.i. »zlato dobo« jeseniškega hokeja na ledu. To je obdobje od leta 1957 do leta 1971 in predstavlja obdobje neprekinjenega osvajanja naslovov državnih prvakov Jugoslavije. V tem obdobju so se jeseniški igralci udeleževali tudi svetovnih prvenstev in olimpijskih iger. Kot možnost nadaljnega hokejskega razvoja so se odpravili tudi na turneje v Avstrijo, Nemčijo, takratno Češkoslovaško, Poljsko itd., kjer so se pomerili z odličnimi moštvi. Pomembna je bila tudi vzpostavitev hokejske šole, katera še danes predstavlja ponos Hokejskega drsalnega društva Jesenice. Vzporedno z razvojem igre, se je razvila tudi infrastruktura za njeno izvajanje in razvoj. V tem obdobju se pojavijo tudi prve navijaške skupine, ki so bile še kako pomembne za popularizacijo in razvoj hokeja na ledu na Jesenicah.

Key Words:

ice hockey, season 1956/1957, Podmežakla, 15 titles in row, hockey school Jesenice

“THE GOLDEN ERA” OF HOCKEY TEAM JESENICE 1957 - 1971**IGOR ČERNE****ABSTRACT**

Ice hockey is a team sport which is very popular all around the world. It was and it is still very popular also in Jesenice where it has a powerful tradition. This work presents an interesting era of ice hockey in Jesenice also known as »the golden era«. It was the period of continuous conquering titles of national ice hockey champions in Yugoslavia from year 1957 to year 1971. Many players from Jesenice also played for National team of Yugoslavia at world championships and Olympic Games. As a team they also played a lot of international games in Austria, Germany, Czechoslovakia, Poland, and others. Ice hockey school has been established in this period. This school is still renowned and estimated nowadays. In that time people started to organize themselves into supporting groups, which have played an important role in development of popularity and ice hockey in Jesenice.

Kazalo

1 Predgovor	10
2 Predmet in problem ter namen dela.....	11
3 Metode dela	12
4 Razprava	13
4.1 O hokeju na ledu	13
4.1.1 Nastanek igre	14
4.1.2 Razvoj igre.....	14
4.2 Razvoj hokeja na ledu na Jesenicah	15
4.2.1 Pol leta brez sonca	15
4.2.2 Nimamo opreme	16
4.2.3 Umetno drsališče	16
4.2.4 Zbiranje sredstev za izgradnjo dvorane	17
4.2.5 Dokazovanje železarjev	18
4.3 Vloga Železarne Jesenice pri HK Jesenice	20
4.4 Igralci kot vzor	21
4.5 Tekmovanja HK Jesenic.....	23
4.5.1 Uvrstitve HK Jesenice na državnih prvenstvih	23
4.5.2 Pisalo se je leto 1957.....	24
4.5.3 Sezona 1957/1958.....	26
4.5.4 Sezona 1958/1959.....	28
4.5.5 Sezona 1959/1960.....	28
4.5.6 Sezona 1960/1961.....	29
4.5.7 Sezona 1961/1962.....	30
4.5.8 Sezona 1962/1963.....	30
4.5.9 Sezona 1963/1964.....	31
4.5.10 Sezona 1964/1965.....	31

4.5.11 Sezona 1965/1966.....	33
4.5.12 Sezona 1966/1967.....	33
4.5.13 Sezona 1967/1968.....	34
4.5.14 Sezona 1968/1969.....	34
4.5.15 Sezona 1969/1970.....	35
4.5.16 Sezona 1970/1971.....	35
4.5.17 Zvezdica se seli v Ljubljano	36
4.6 Turneje Jeseničanov	37
4.7 Reprezentanci nastopi.....	39
4.7.1 Svetovno prvenstvo v Švici 1961 (skupina C).....	39
4.7.2 Svetovno prvenstvo na Švedskem 1963 (skupina B).....	39
4.7.3 Olimpijske igre 1964 v Innsbrucku	40
4.7.4 Svetovno prvenstvo na Finskem 1965 (skupina B).....	41
4.7.5 Svetovno prvenstvo 1966	41
4.7.6 Svetovno prvenstvo v Avstriji 1967	43
4.7.7 Olimpijske igre 1968 v Grenoblu.....	43
4.7.8 Svetovno prvenstvo skupine B v Ljubljani 1969.....	44
4.7.9 Svetovno prvenstvo skupine B v Romuniji 1970.....	44
4.7.10 Svetovno prvenstvo skupine B v Švici 1971	45
4.8 Jeseniške hokejske družine	46
4.9 Ustanovitev Hokejskega drsalnega kluba Kranjska Gora.....	48
4.10 Jeseniška hokejska šola.....	50
4.10.1 E. razred – šola za pionirje začetnike	51
4.10.2 D. razred – višja pionirska šola	51
4.10.3 C. razred – mladinci.....	51
4.10.4 B. razred – hokejisti seniorji.....	52
4.10.5 A. razred – vrhunski hokejisti seniorji.....	52
4.11 Trenerji HK Jesenice	53

4.12 »Sedmi igralec« moštva	54
4.13 Prvi poskusi prehoda v elito	58
4.13.1 Viktor Tišler.....	58
4.13.2 Anton Gale.....	58
4.13.3 Albin Felc.....	59
4.13.4 Rudi Hiti	59
5 Sklep.....	61
6 Literatura in viri	62

Kazalo slik

Slika 1: polne tribune navijačev	17
Slika 2: hokejsko igrišče na Jesenicah leta 1966 za Svetovno prvenstvo skupine C.17	
Slika 3: risba načrtovane dvorane Podmežakla	18
Slika 4: modra kravata – darilo ob osvojitvi naslova državnih prvakov 1957	21
Slika 5: bučen sprejem na Jesenicah	25
Slika 6: igralci v "civilu" v Zagrebu leta 1960.....	26
Slika 7: pregled odigranih tekem prvega moštva HK Jesenice v sezoni 1958/1959 ..	28
Slika 8: ekipa HK Jesenic	32
Slika 9: gostovanje pri HK Sparta iz Brna (ČSSR) 1957	38
Slika 10: na Svetovnem prvenstvu v Švici 1961	39
Slika 11: ekipa Jugoslavije na Svetovnem prvenstvu na Švedskem leta 1963	40
Slika 12: plakat za Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu 1966	42
Slika 13: jeseniški hokejisti na usposabljanju za trenerje.....	50
Slika 14: Franc Košir s svojo trobento igra "Prelepa Gorenjska"	56

Kazalo tabel:

Tabela 1: pregled uvrstitev HK Jesenice na državnih prvenstvih (1956-1972)	24
Tabela 2: rezultati tekem iz Olimpijskih iger 1964.....	41
Tabela 3: rezultati tekem iz Olimpijskih iger 1968.....	43
Tabela 4: rezultati tekem s Svetovnega prvenstva 1969 v Ljubljani.....	44
Tabela 5: rezultati tekem s Svetovnega prvenstva 1970 v Romuniji.....	45
Tabela 6: rezultati tekem s Svetovnega prvenstva 1971 v Švici	45

1 Predgovor

Razvoj hokeja na ledu na Jesenicah se je uradno začel z ustanovitvijo hokejske drsalne sekcije Joža Gregorčič v začetku leta 1949 (Torkar Tahir in Mugerli, 2007. Začetki jeseniškega hokeja. V: Moč Jeklenih, str. 13-70). Neuradno pa že prej, vendar ne v organizirani obliki. Zgodovina hokeja na ledu na Jesenicah je bogata in obsežna. Skoraj vsak domačin, star ali mlad, je hodil na tekme v dvorano Podmežakla spodbujati, bodriti, včasih pa tudi obrekovati igralce. To se je dogajalo včasih in se dogaja še sedaj. Največ navijačev pritegne tekma s hokejskim klubom (HK) Olimpija iz Ljubljane, ki velja za večni derbi.

Pričujoče delo opisuje dogodke, spremembe, igralce, navijače, razmerja itd. povezane s hokejem na ledu na Jesenicah v obdobju od leta 1957 do leta 1971.

Nedvomno je ta čas na Jesenicah zaznamovalo podjetje Železarna Jesenice, s katerim je bil že od samega začetka tesno povezan tudi hokej na ledu. Dajala mu je možnost, da se je razvil v fenomen. Da se je v tem malem mestu razvilo moštvo, ki je v hokeju na ledu nadigralo vsa ostala moštva v Jugoslaviji in je ta položaj držalo v svojih rokah celih 15 let. Poleg vsega, je večina igralcev HK Jesenice sestavljala tudi jugoslovansko reprezentanco hokeja na ledu. Vse to je bilo doseženo zaradi močne želje po napredku in udejstvovanju v tej panogi športa.

Seveda vse ni bilo tako rožnato, kot se zdi na prvi pogled. Bile se težave z opremo, financami, infrastrukturo in znanjem. V letu 1960 je bilo v Sloveniji registriranih 10 klubov s skupno 937 (Poročilo o delu in razvoju telesne kulture v LR Sloveniji, 1960) člani, podatek iz sezone 2014/2015 pa kaže, da je bilo v tej sezoni 8 klubov, s skupnim številom registriranih igralcev okoli 1010 (HZS, 2015).

S tem delom želim obogatiti zgodovinski pregled razvoja hokeja na ledu na Jesenicah v obravnavanem obdobju. Upam, da bo v prihodnje to delo časovno nadgrajeno.

2 Predmet in problem ter namen dela

Namen diplomskega dela je predstaviti in orisati zgodovinski potek dogodkov razvoja hokeja na ledu na Jesenicah v letih od 1957 do 1971. To je obdobje neprekinjenega osvajanja naslovov državnih prvakov Jugoslavije v hokeju na ledu, ki mu pravimo »zlata doba« jeseniškega hokeja na ledu. Na Jesenicah se od leta 1957 štejejo osvojene zvezdice. Vsaka zvezdica pomeni osvojen naslov državnega prvaka. Tako kot so se šteli naslovi v Jugoslaviji, se sedaj štejejo tudi naslovi v Sloveniji.

V diplomskem delu je dokumentiran organizacijski in tekmovalni razvoj, analizirani in predstavljeni razlogi za uspešen razvoj hokeja na ledu na Jesenicah. Med razlogi je pomembna predvsem močna povezava med Železarno Jesenice in HK Jesenice.

V diplomskem delu so opisana vsa večja tekmovanja HK Jesenice z nasprotniki ter tekmovanja jugoslovanske reprezentance na svetovnih, evropskih prvenstvih in olimpijskih igrah. Pri nastopih reprezentance na teh tekmovanjih je bila ključna vloga jeseniških hokejistov, saj je bila večina reprezentance v tem obdobju sestavljena iz igralcev takratnega HK Jesenice. Leto 1966 je bilo zelo pomembno za HK Jesenice, ker je v tistem letu potekalo svetovno prvenstvo v Jugoslaviji. Med prizorišči prvenstva so bile tudi Jesenice, ki so s tem izboljšale svojo infrastrukturo. Dobile so boljšo razsvetljavo, nov podvoz do Podmežakle in čistilca ledu znamenite znamke Zamboni. V tem obdobju so se odvijale tudi dvojne zimske olimpijske igre, leta 1964 v Innsbrucku v Avstriji, in leta 1968 v Grenobleu v Franciji.

Predstavljeni so glavni akterji, orisan je nastanek Hokejskega drsalnega kluba Kranjska Gora in nastanek jeseniške hokejske šole. Opisane so jeseniške hokejske družine in trenerji HK Jesenice v obravnavanem obdobju. V delu niso pozabljeni niti večni derbiji med Jesenicami in Ljubljano. Opisani so tudi prvi prestopi hokejistov HK Jesenice k HK Olimpiji.

3 Metode dela

Metoda dela je deskriptivna. Uporabljeni so pisni viri in slikovni material iz takratnega obdobja in tudi novejši pisni viri, ki opisujejo dogajanje takratnega obdobja.

Pri zbiranju podatkov sem si pomagal predvsem z:

- Zgodovinsko metodo: vpogled v arhiv Gornjesavskega muzeja Jesenice, pregled biltenov ob obletnicah HK Jesenice, pregled različnih knjig, ki obravnavajo obravnavano tematiko. V pomoč so mi bile tudi diplomske naloge, katerih tema se navezuje na delovanje HK Jesenice.
- Metodo zbiranja fotografij: v Gornjesavskem muzeju Jesenice, v arhivu HK Jesenice, pri tedaj udeleženi igralcih in funkcionarjih ter v knjigah.
- Deskriptivno metodo: na podlagi pisnih virov iz različnih knjig, poročil občnih zborov, časopisa *Železar* je opisano in orisano takratno dogajanje na relaciji glavnih akterjev: HK Jesenice, *Železarna Jesenice*, Hokejska zveza, Mednarodna zveza.

4 Razprava

4.1 O hokeju na ledu

Hokej na ledu je igra dveh moštev na drsališču. To je umetno zaledenela površina, katere največje dovoljene mere so 61 x 30 metrov, najmanjše pa 56 x 26 metrov, pri čemer morajo biti oglišča zaobljena v loku polmera od 7 do 8,5 metrov. Za IIHF tekmovanja mora igrišče meriti od 60 do 61 metrov v dolžino in v širino od 29 do 30 metrov (IIHF Rules for ice rinks, 2016). Površina je razdeljena na tri enake tretjine, od katerih je srednja nevtralna, dve pa sta napadalno/obrambni (odvisno od perspektive). Tretjine so med seboj ločene s 30 cm široko modro črto. Posamezna tekma je razdeljena na tri enake dele (tretjine) po 20 minut. Igra se začne z metom sodnika na za to namenjenem mestu igrišča, ta mesta se v žargonu imenujejo »buli«. Vsako moštvo sestavlja 22 igralcev, od tega jih je največ šest lahko naenkrat na ledeni ploskvi. Običajno je to en vratar ter pet igralcev, ob posebni odločitvi igranja brez vratarja pa je lahko na ledeni ploskvi šest igralcev. Igralci so za premikanje po ledeni ploskvi primerno zaščiteni. Za gibanje uporabljajo drsalke, v rokah držijo palico in s pomočjo palice vodijo in podajajo plošček, pogovorno imenovan tudi »pak«. Cilj igre je nasprotnemu moštvu zabiti plošček v gol. Zmaga ekipa, ki doseže največ golov. Hokej na ledu je zelo hitra igra, saj najboljši hokejisti razvijejo hitrosti do 50 km/h ter udarijo plošček, ki razvije hitrost preko 160 km/h. Igralci neprestano drsajo po ledeni ploskvi, pospešujejo, se zaustavljajo in se fizično borijo za posest ploščka ter se kdaj pa kdaj tudi pretepajo. Zaradi naporne igre petorka igralcev vzdrži na ledu le kakšno minuto, nato pa se zamenja na klopi z drugo petorko. Običajno imajo moštva štiri petorke in dva vratarja. Tako kot vsak šport ima tudi hokej na ledu svoja pravila igre. Za spoštovanje pravil skrbijo sodniki, en glavni in dva linijska ali pa dva glavna in dva linijska. Kot pove že samo ime, linijska sodnika skrbita predvsem za določanje kršitev na vseh linijah, glavni pa ima nalogo dosojati zadetke ter kaznovati igralce zaradi hujših kršitev (nedisciplina, grobost, nepravilno zaustavljanje, spotikanje, preveliko število igralcev na ledu). Kazen se glede na stopnjo prekrška določi v višini minut prepovedi prisostvovanja igralca igri. Tako ima nasprotnik posledično premoč v številu dovoljenih igralcev na ledeni ploskvi. Prepoved lahko traja dve, pet ali deset minut. V primeru pretepa je lahko udeleženi igralec izključen do konca tekme.

4.1.1 Nastanek igre

V svetu športa se je hokej na ledu kot športna zvrst sprva pojavil v Severni Ameriki, natančneje v Kanadi, v drugi polovici 19. stoletja. Kot tak se je razširil po vsem svetu in se zato sprva imenoval kanadski hokej. Ta moderna športna zvrst ima korenine v starejših evropskih igrah bandy, shinny, hocquet, culver, hurling ter morda tudi v igrah severnoameriških Indijancev (Irokezov, Čipov, Huronov) tawarothon in bogataway. Skupno vsem tem različno poimenovanim igram je igranje s palico in predmetom podobnim žogici ter igranjem na zemlji ali ledu, odvisno od letnega časa (Pavlin, 2007. »Tudi pri nas hokej«. V: Hokej na ledu v Sloveniji 1926 – 2006, str. 21-29).

Kot prva javna tekma, torej uradna tekma z naznanilom in gledalci, zabeleženimi igralci, se šteje tekma med študenti monteralske Univerze McGill, ki jih je vodil J. G. Creighton, 3. marca 1875.; Po IIHF naj bi se ta tekma odigrala med študenti McGilla in člani Victorie (Pavlin, 2010. »Go, Canada, go«. V: Šport mladih, št. 3, str. 6-7).

4.1.2 Razvoj igre

Za razvoj igre so bila prelomna šestdeseta leta 19. stoletja, ko so se v Montrealu, Kanada, oblikovala prva pravila za igranje hokeja na ledu. Takrat je bila ta športna zvrst tudi prvič poimenovana kot hokej. Beseda izhaja iz francoske besede hocquet in pomeni na vrhu zakrivljeno palico, podobno pastirski ali duhovniški. Do konca 19. stoletja so že nastala prva moštva in prvi tekmovalni sistemi. Hokej se je nato razširil v Evropo. Leta 1908 je bila v Parizu ustanovljena prva Mednarodna zveza hokeja na ledu – Ligue Internationale de Hockey sur Glace (LIHG). Naslednje leto se je pojavila ideja o prirejanju evropskih prvenstev. Prvo je bilo organizirano leta 1910 v Švici. Leta 1920 se je hokej na ledu prvič uvrstil na program zimskih olimpijskih iger. Takrat so olimpijske igre štejele tudi za svetovno prvenstvo. Danes se Mednarodna zveza hokeja na ledu imenuje International Ice Hockey Federation – IIHF. Vanjo je včlanjenih 65 nacionalnih zvez hokeja na ledu in in-line hokeja. Hokejska zveza Slovenije je bila po razpadu Jugoslavije, sprejeta v Mednarodno zvezo hokeja na ledu leta 1992, kjer si je morala čisto na novo izboriti svoje mesto na lestvici (Pavlin, 2007).

4.2 Razvoj hokeja na ledu na Jesenicah

4.2.1 Pol leta brez sonca

Definitivno je razvoj hokeja na ledu na Jesenicah povezan z lego Kurje vasi, kot se označuje predel mesta Jesenic v bližini sedanje dvorane Podmežakla. Zaradi geografske lege neposredno pod planoto Mežakla je ta predel Jesenic skoraj celo zimo v senci in tako zagotavlja ugodne pogoje za daljše obdobje koriščenja naravnih poledenelih površin. Sprva so se uporabljala doma izdelana sredstva za drsanje, kasneje pa drsalke. Kurja vas je bila reven predel Jesenic, kjer so v preprostih barakah živele delavske družine. V sezoni 1940/41 so jeseniški hokejski navdušenci sestavili prvo moštvo, kar štejemo za začetek hokeja na Jesenicah.

Nato je sledila 2. svetovna vojna, ki je začasno ohromila razvoj hokeja na ledu. Kljub okupatorjevi zasedbi pa se ukvarjanje Jeseničanov s hokejem na ledu ni končalo. Tako so jeseniški hokejisti v sezoni 1941/42 igrali proti moštvu iz Zagreba. Iz tega lahko sklepamo, da se je hokej na ledu na Jesenicah igral tudi med 2. svetovno vojno. Do leta 1943 so bili hokejisti organizirani v okviru tedanjega Sportverein Assling (op. a. Assling je nemško ime za Jesenice). Zadnji dve leti vojne je ukvarjanje s hokejem zamrlo, saj se jim, po besedah Čebulja zaradi vse večjih grozot vojne, le to ni več zdelo smiselno. Veliko mož je bilo ali na fronti ali izseljenih, nekaj pa tudi v taboriščih (Pekolj, 2012).

Po koncu vojne so bili hokejski navdušenci postavljeni pred težko preizkušnjo. Obnoviti je bilo potrebno porušene domove, si poiskati delo in ponovno začeti življenje. Kljub vsemu pa je ostala želja po športnem udejstvovanju. Prvo drsališče je bilo urejeno na mestu, kjer je danes nogometno igrišče in tam so začeli prvi jeseniški igralci sestavljati svojo ekipo. Uradno je klub nastal leta 1948, ko so v okviru športnega društva Jože Gregorčič ustanovili Hokejsko drsalno sekcijo. Še v istem letu je ekipa prvič nastopila na uradnem tekmovanju. Na pokalnem turnirju v Celju so v konkurenci ekip iz Maribora, Brežic in Celja zasedli prvo mesto. Prvo uradno tekmo na Jesenicah so hokejisti odigrali 29. januarja 1949. Leta 1954 se je hokejsko drsalna sekcija Športnega društva Jože Gregorčič preimenovala v Hokejski klub Jesenice (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

4.2.2 Nimamo opreme

Hokejsko drsalna sekcija Jožeta Gregorčiča si je za prvo nalogo zastavila pridobitev tridesetih parov drsalk, katerih se v tistem času ni dalo kar kupiti. S prošnjo so se obrnili na Matka Medja, enega prvih igralcev hokeja. On jim je na podlagi dovoljenja vodstva Železarne Jesenice in kot izkušen orodjar izdelal drsalke. Za vzorec je vzel drsalke nemškega proizvajalca Polar, naredil šablono in naročil material. Material je obdelal v klino in točkasto privaril na zgornji del ogrodja. Ta del so nato pritrdili na športne čevlje. Igralci so bili zadovoljni z rezultatom in drsalke poimenovali Ikarus. Tudi palice so jim izdelali v Železarni Jesenice. Bile so iz bukovega lesa, spodnji del pa so oblekli s pločevino, da bi bile močnejše. Drsalke je bilo zaradi dokaj neprimernega materiala potrebno velikokrat brusiti, palice pa so dostikrat počile, saj je bukov les dokaj neprožen (Torkar Tahir in Mugerli, 2007). Kasneje so si opremo priskrbeli v tujini, ko so hodili po turnejah, saj se v Jugoslaviji takrat ni dalo dobiti opreme, kakršno so uporabljali drugje.

4.2.3 Umetno drsališče

Zaradi dobrih uspehov kluba se je vodstvo ob pomoči jeseniške Železarne odločilo za gradnjo novega športnega objekta z umetno ledeno ploskvijo (Torkar Tahir in Mugerli, 2007). Delo na umetnem drsališču se je začelo v letu 1952 in nadaljevalo v letu 1953. Otvoritev je bila načrtovana konec leta 1953, vendar so jo morali prestaviti v leto 1954 (Bilten ob mednarodnem hokejskem turnirju, 1975). Leta 1954 je bil objekt dokončan in je postal prvi športni objekt s pravo ledeno ploskvijo v Jugoslaviji. Obenem je bil objekt opremljen tudi z električno razsvetljavo. Na željo Železarne Jesenice je nato podjetje Gradis postavilo še tribuno, ki je sprejela do 4000 gledalcev. Številni so mislili, da bo tribuna na tekmah prazna, vendar je bila kmalu nabito polna in premajhna za vse hokejske navdušence (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Slika 1: polne tribune navijačev

4.2.4 Zbiranje sredstev za izgradnjo dvorane

Ideja za postavitev hale oz. za pokritje drsališča se je pojavila že v sezoni 1963/1964, ko so jim v Ljubljani podelili organizacijo evropskega in svetovnega prvenstva v hokeju na ledu za leto 1966. Komisija je zahtevala, da imamo v Jugoslaviji vsaj štiri drsališča, ki od Ljubljane niso oddaljena več kot 100 kilometrov, dve od teh naj bi bili pokriti. Na Jesenicah so imenovali iniciativni odbor, ki naj bi pripravil idejne predloge za novo športno dvorano. Denarja za tako izvedbo takrat ni bilo dovolj, vendar so zgradili novi tribuni in rekonstruirali umetno drsališče.

Slika 2: hokejsko igrišče na Jesenicah leta 1966 za Svetovno prvenstvo skupine C

Navijači Jesenic niso hokejistom nudili samo moralne podpore, ampak tudi finančno. Tako so se udeleževali javnih tombol, katerih izkupiček je bil namenjen razvoju jeseniškega hokeja. Nagrade za tombolo so v materialnih sredstvih prispevala številna slovenska podjetja.

Denar za izgradnjo dvorane so pomagale zbirati vse jeseniške delovne organizacije, ki so prispevale 70 dinarjev na vsakega zaposlenega. Najbolj je seveda pomagala Železarna Jesenice, tako kot glavni sponzor kot tudi organizacija, ki je zaposlovala veliko število delavcev. Denar so prispevale tudi druge delovne organizacije: Lek, Gozdno gospodarstvo Bled, Zasavski premogovniki Trbovlje, Tovarna verig Lesce, Gorenjska oblačila Kranj, HK Olimpija, Belinka Ljubljana, Iskra Kranj idr. Darovali so tudi navijači oz. radodarni posamezniki, celo iz Raven na Koroškem, Maribora, Begunj in Medvod. Drsališče so pokrili v sezoni 1971/1972, vendar hala še ni bila dograjena, saj ni imela stranskih sten (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Slika 3: risba načrtovane dvorane Podmežakla

4.2.5 Dokazovanje železarjev

Ob nastanku hokejsko drsalne sekcije Jožeta Gregorčiča so imeli probleme najti nasprotnika. Sprva se nihče ni želel pomeriti z njimi in so zato igrali kar sami s seboj. Vendar jim pregovorna jeseniška trma ni dala miru in kadar je bilo le mogoče so se dogovarjali za tekme. Januarja 1949 so se pomerili z ekipo B Ljubljane in zgubili s 3:0.

Ker pa so Jeseničani želeli dokazati, da so boljši, so se dogovorili za povratno srečanje. Na tem srečanju so sprva zaostajali z 0:2, vendar so na koncu tekmo dobili s 5:2. Takrat je postalo jasno, da se rojeva nova zvezda. Jeseničani takrat niso imeli trenerja in ta manko se jim je še kako poznal. Njihova igra ni bila razvita, igralci so bili po večini amaterji, delavci v Železarni, na ledu pa so z veseljem dokazovali svojo trdnost, moč in vztrajnost. Ugodne izide so dosegali predvsem zaradi svoje borbenosti in začeli kaj hitro ogrožati republiškega prvaka, Ljubljano. V sezoni 1952/1953 je uprava kluba izposlovala, da so igralci odšli na štirinajstdnevni trening v Avstrijo, v Kitzbühel. Tam jih je treniral nemški trener Holderhüt. Trud se jim je izplačal, saj so v sezoni brez enega samega poraza osvojili republiško prvenstvo in se prvič uvrstili na državno prvenstvo. Nanj so se zopet pripravljali v Avstriji, v Celovcu, kjer jih je treniral izkušeni trener Egger. Tisto leto so zasedli 2. mesto na državnem prvenstvu. Jeseničane je kot prvi trener v sezoni 1956/1957 treniral Zdenek Blacha. V tej sezoni so odigrali nekaj močnih mednarodnih tekem (HK Oxford, češki Spartak). Odpravili so se tudi na gostovanja v Bolzano, Innsbruck in Luxembourg (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

4.3 Vloga Železarne Jesenice pri HK Jesenice

Železarna Jesenice je bila za HK Jesenice v prenesenem pomenu kot mati. Železarna Jesenice, kot velik ustroj, ki je takrat zaposlovala preko 6000 ljudi iz okoliških krajev, je hokejistom nudila finančno, materialno in kadrovsko pomoč. Tedanje vodstvo se je zavedalo vpliva uspešnega udejstvovanja v športu, zato je včasih odkrito, včasih tudi prikrito, pomagalo jeseniškemu hokeju. Igralci in privrženci hokeja na ledu so opravili veliko požrtvovalnega prostovoljnega dela, vendar takih uspehov brez sponzorja, kakršen je bila Železarna, ne bi moglo biti.

Finančno je Železarna pomagala klubu z denarjem, pri čemer je imela popoln pregled nad porabo denarja v klubu. Praviloma je direktor Železarne opravljal tudi funkcijo predsednika kluba, oziroma so bili vodilni moške Železarne člani upravnega odbora kluba. Ta način delovanja se je obdržal vse do razpada HK Acroni Jesenice leta 2012. Materialno je Železarna pomagala z izboljševanjem in ohranjanjem infrastrukture za igranje hokeja. Stroj, ki je v kisikarni Železarne opravljal drugačno funkcijo so preuredili v kompresor potreben za ohlajanje ledene ploskve. Železarna je glede na potrebe brezplačno posojala tudi druge stroje. Po prenehanju uporabe so jih vrnili Železarni na mesto, kjer so si jih sposodili. Hokejisti so za delovanje zbirali denar tudi z odprodajo materiala, ki je v Železarni veljal za odpadnega. Za opravila, ki jih Železarna ni mogla izvesti, je zaprosila za delo podjetja, ki so sodelovala z njimi. Tako je tribuno postavilo podjetje Gradis, kateremu je namesto HK Jesenice za opravljena dela plačala Železarna.

Skoraj vsi takratni igralci so bili zaposleni v Železarni, v prostem času so igrali hokej. Kasneje, ko so se pojavili uspehi so bili nekateri samo zaposleni v Železarni, dejansko pa v času sezone tam niso delali. Tako so se lahko v celoti posvetili igranju hokeja na ledu. Železarna je igralcem izplačevala tudi t.i. hranarino, kar je pomenilo, da so igralci dobili bone za nakup živil, in sicer v tolikšni meri, kolikor kalorij je bilo potrebnih za trening (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

4.4 Igralci kot vzor

Generacija hokejistov, ki so osvojili prvo zvezdico, je velikokrat opisana kot popolna, vendar v realnosti najbrž temu ni bilo tako. Igralci so bili na začetku njihovega pohoda osvajanja zvezdic dopoldne delavci v tovarni, pozno popoldan pa športniki, ki so igrali hokej zaradi veselja do te igre. Poosebljali so vrline, kot so skromnost, poštenost, delavnost in borbenost. Daril za uspeh praviloma ni bilo, kadar pa so bila, so bila skromna. Tako so ob osvojitvi prvega naslova državnega prvaka dobili v dar modre kravate, ki jih niso mogli nositi, saj niso imeli belih srajc. O najlepšem darilu za osvojeni naslov prvaka je nekdo zapisal: »Nepregledna in večtisočglava množica Jeseničanov nas je navdušeno sprejela in pozdravila na železniški postaji. Topel in prisrčen sprejem, ki smo ga doživeli doma, nam je bilo najlepše priznanje za dosežen uspeh. Srečni smo bili vsi...« (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Slika 4: modra kravata – darilo ob osvojitvi naslova državnih prvakov 1957

Navijači so igralce vzeli za vzor. Tendanca vodilnih v klubu je bila, da naj bi večino prostega časa preživeli na treningih. Tako v sezoni na ledu, kot tudi izven sezone na suhih treningih. Igralci naj bi bili celo leto v dobri kondiciji. Odpovedati bi se morali alkoholu in kajenju, saj ti dve opojni substanci negativno vplivata na kondicijo športnika (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Na treningih so igralci izgubili precej telesne teže. Tako naj bi pri jutranjem treningu, ki je trajal dve uri, izgubili več kot dva kilograma. Na popoldanskem naj bi izgubili še

enkrat toliko. Kot nadomestilo naj bi tedensko prejeli t.i. hranarino. Sprva so dobivali polkilogramsko vrečko, v kateri so bila orehova jedrca in kakšna konzerva. Kasneje so dobili bone, za katere so kupili hrano po želji (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Na tekme so se sprva vozili z vlakom. Pot do Beograda naj bi tako trajala dva dni. Kasneje so se na turneje in na tekme vozili z avtobusom. Glede na to, da je bilo takrat nemogoče turistično odpotovati v tujino, so igralci imeli priložnost videti dobršen del Evrope. V bistvu del, kakršnega športnik lahko doživi, saj se moramo zavedati, da je športnik večino časa osredotočen na tekmovanje ali pa utrujen od poti, treniranja in tekmovanj.

Hokejisti so imeli zelo redko proste večere in še redkeje proste dneve. Sezona se je začela 1. avgusta in trajala do konca marca. Tako so bili fantje prikrajšani za običajno, oziroma normalno življenje. Ekipe niso sestavljali samo igralci, dva trenerja, tehnični vodja in zdravnik, ampak tudi žene in dekleta oziroma družine. Tako je nekdo zapisal da je: »...v vsaki zmagi, v vsaki zvezdici tudi precejšen prispevek njihovih žena in deklet« (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Zaradi stalnega ukvarjanja s športom, sčasoma niso več mogli redno hoditi v službo. Zato so bili skoraj vsi zaposleni v Železarni Jesenice, kjer so imeli poseben status. Že v sezoni 1959/1960 jim je Železarna omogočila, da so ob mednarodnih tekmah z delom zaključili dve uri prej. V kasnejših sezonah so jim odobrili izredno plačan dopust, ki ga je bilo vsako sezono več, dokler niso bili igralci v sezoni 1966/1967 prosti kar celo zimo. Tako naj bi Železarna Jesenice klubu v letu 1967 odobrila 1723 dni plačanega dopusta, v letu 1970 pa že kar 2032 dni (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

4.5 Tekmovanja HK Jesenic

Jeseniški hokejisti so tvorili v času »zlate dobe« dobršen del jugoslovanske reprezentance hokeja na ledu. Nasploh je imel slovenski hokej na ledu prevladujočo vlogo v takratni skupni državi. Tako z vidika igrskega kadra, sodnikov, ledenih ploskev kot tudi organiziranosti. Za Jeseničane lahko rečemo, da so se izkazali z igralskim kadrom ter organiziranostjo. Kot mnogokrat poprej tudi v tem obdobju Jeseničani niso imeli vodilne vloge na zvezi. Zvezo so obvladovali Ljubljančani. Jeseničani so se sicer zavedali, da so si za nastalo situacijo v povezavi z zvezo krivi sami, vendar ne bi bili pravi Gorenjci, če ne bi krivili za to Ljubljančane. Ljubljančani so veljali za monopolne in za »tiste iz prestolnice«, Jeseničani pa so sebe videli kot preproste, delavne ljudi.

Kljub temu, da je imel slovenski hokej prevladujočo vlogo v Jugoslaviji, uspehi ob osamosvojitvi Slovenije leta 1991 niso pripadli Sloveniji. Le ta si je morala svoje mesto v mednarodnem prostoru izboriti in tako začeti na začetku. Zato je slovenski reprezentančni hokej na ledu potreboval veliko več časa, da se je zopet uvrstil tja, kamor spada.

4.5.1 Uvrstitve HK Jesenice na državnih prvenstvih

leto	uvrstit.	št. tekem	doblj.	neodl.	izg.	dani zadetki	dob. zadetki	št. točk
1956	2.	5	4	0	1	42	10	8
1957	1.	4	3	1	0	23	3	7
1958	1.	8	8	0	0	57	3	16
1959	1.	10	10	0	0	103	22	20
1960	1.	10	9	0	1	138	20	18
1961	1.	10	10	0	0	115	14	20
1962	1.	6	6	0	0	58	4	12
1963	1.	14	14	0	0	230	28	28
1964	1.	14	14	0	0	161	15	28
1965	1.	13	13	1	0	207	24	27
1966	1.	6	6	0	0	48	6	12
1967	1.	14	14	0	0	208	22	28

1968	1.	13	13	0	1	131	20	26
1969	1.	12	12	1	1	137	32	25
1970	1.	17	17	1	2	200	46	35
1971	1.	12	12	0	0	107	25	24
1972	2.	8	8	0	2	82	21	16

Tabela 1: pregled uvrstitev HK Jesenice na državnih prvenstvih (1956-1972) (Felc, 1981)

4.5.2 Pisalo se je leto 1957...

In jeseniški hokejisti so bili na pragu uresničitve svojih sanj, da postanejo jugoslovanski državni prvaki v hokeju na ledu. Po uspešnem republiškem prvenstvu je prišlo na vrsto 10. jubilejno državno prvenstvo, ki se je odvijalo v Beogradu na stadionu Tašmajdan. Prvenstva so se udeležile ekipe: Jesenice, Ljubljana, Partizan (Beograd) in Crvena zvezda (Beograd). Po zapisih je bilo prvenstvo množično obiskano. Prvenstvo je trajalo tri dni. V teh dneh so se zvrstile tekme, ki so na koncu odločile o zmagovalcu prvenstva. Vse ekipe in spremljevalci ekip so z zanimanjem spremljali tekme in se iz tega marsikaj naučili, predvsem so kovali načrte, na kakšen način odigrati naslednjo tekmo. Zadnja tekma se je odvila med ekipama Jesenic in Partizana. Vse napovedi so govorile v prid Partizana, kar pa se je že na začetku tekme izkazalo za napačno. Jeseničani so nastopili v sivih dresih, kar je bilo neobičajno, saj so do takrat igrali vedno v rdečih. Tako so psihološko učinkovali na publiko in igralce Partizana, saj je pred njim stal nenavaden nasprotnik. Tisti dan so v rdečih dresih nastopili igralci Partizana. Tekma se je začela dramatično in borbeno, kar naj jugoslovanski hokej do takrat še ne bi videl. Jeseničani so z goli Turnška, Tišlerja in Valentarja povedli s 3:0, Beograjčani pa so zaključili tretjino z golom in tako znižali na 3:1. V drugi tretjini so Jeseničani dali še en gol. Tretja tretjina je prinesla razburjenje. Partizan je znižal vodstvo na 4:2. S ciljem obrnitve rezultata je Partizan v zadnji polovici tretje tretjine igral brez golmana in tako s 6 igralci, kar pa mu kljub temu ni prineslo uspeha. Do konca tekme so jim Jeseničani zabili še dva gola in tako postali državni prvaki z izidom 6:2. Napeto in jubilejno jugoslovansko 10. državno prvenstvo v hokeju na ledu je osvojila ekipa HK Jesenice. Po zapisih in pričevanju starejših ljudi z Jesenic je bil sprejem hokejistov na jeseniški železniški postaji takšen, kot ga še ni bilo. Pričakala

jih je nepregledna in več tisočglava množica ljudi (Brun B., 1957. V: Železar, št. 2, str. 63).

Takratni igralci so postali t.i. »zlata fantje«, legende jeseniškega hokeja. Tako se je začela »zlata doba« jeseniškega hokeja na ledu, s 15. osvojenimi neprekinjenimi zmagami na državnem prvenstvu, vse do leta 1971.

Slika 5: bučen sprejem na Jesenicah

Igralci ekipe, ki je osvojila prvo »zvezdico« so bili:

Dušan Brun, Boris Čebulj, Niko Čebulj, Joža Dolinar, Ivo Domijan, Dušan Hribar, Dušan Kaltnekar, Ciril Klinar, Tone Korantar, Marjan Kristan, Jože Novak, Viktor Tišler, Jože Trebušak, Zvone Turnšek in Vinko Valentar.

Trener: Zdenek Blaha (Konobelj, 2007. Utrinki iz šestdesetletne zgodovine tekmovalnega dela hokeja na Jesenicah. V: Moč jeklenih, str. 71-105).

Od leta 1957 do leta 1960 je bilo štiriletno obdobje brez reprezentančnih tekem, ker se Jugoslavija ni prijavila na svetovna prvenstva v Rusijo leta 1957, na Norveško leta 1958, na Češko leta 1959 in na olimpijske igre leta 1960 v Squaw Valley (ZDA). Na klubski ravni so kraljevale Jesenice. V klubu so delali na novem rodu odličnih igralcev,

ki so v naslednjem desetletju krojili jugoslovanski hokej (Stare, 2007. Reprezentančni hokej 1939-1991. V: Hokej na ledu v Sloveniji 1926 - 2006, str. 37-71).

Slika 6: igralci v "civilu" v Zagrebu leta 1960

4.5.3 Sezona 1957/1958

V sezoni 1957/58 je Hokejsko drsalni klub Jesenice odigral 26 tekem. Od teh 18 na domačem igrišču, 2 v Beogradu in 6 v tujini. Za državno prvenstvo je bilo skupno odigranih 8 tekem.

Prva prijateljska tekma proti B moštvu Jesenic se je končala s 6:0, druga proti Ljubljani s 6:1, tretja proti moštvu Tašmajdana iz Beograda pa s 4:2.

S Celovškim KAC-em je bil rezultat iz treh tekem 12:12. Proti Beljaku so zmagali odločno z 10:0. Ferencvaroš iz Budimpešte je igral neodločeno z 2:2. Študentje iz Oxforda so izgubili z 9:1. Najmočnejše moštvo, ki je gostovalo na Jesenicah, SC Einheit iz Vzhodnega Berlina, je v prvi tekmi porazilo Jeseničane z 12:5, v drugi pa izgubilo z 10:9. To moštvo je pustilo na Jesenicah vtis najboljšega, poštenega, discipliniranega in zelo udarnega moštva. Uspeh Jeseničanov v drugi tekmi je nedvomno eden večjih uspehov Jeseniških hokejistov. V tekmi proti SC Oberschönweide iz Vzhodnega Berlina niso bili uspešni, tako so gostje zmagali z istim rezultatom kot v Berlinu, 5:4.

Italijanski klub Scioattoli, nekdanji državni prvak, se z zmago Jeseničanov (4:3) ni mogel sprizniti. Kot zadnji uspeh te sezone je pomembna močna zmaga nad reprezentanco Madžarske s 7:2 oziroma z 8:2 (zadnjega gola gostje nešportno niso priznali).

Na gostovanju v tujini je niz porazov in neodločenih rezultatov pretrgala zmaga nad okrepljenim KAC-em v Celovcu s 6:3. Proti vodilnima kluboma v Budimpešti so Jeseničani zopet izgubili, obakrat s 5:3.

V pogojih, kakršni so bili v vzhodnonemškem Rostocku, Jeseniški igralci verjetno še niso igrali. Po avtobusni vožnji približno 300 km so prišli na drsališče v pravem morskem orkanu. Dež, pomešan s snegom je neslo naravnost v oči. V sekundi so bili vsi mokri. Tako vremensko stanje in utrujenost od dolgotrajne vožnje sta pripomogla, da jeseniško moštvo ni doseglo uspeha in izgubilo celo proti najslabšemu nasprotniku turneje s 5:1.

Državno prvenstvo se je odigralo po ligaškem sistemu. Po vseh odigranih tekmah je bil količnik v korist jeseniškega moštva kar 75:3. Rezultat izkazuje neizmerno premoč jeseniškega hokeja v državnem prvenstvu. Pri tem je nujno še omeniti, da so bili člani jeseniškega moštva v pretežni večini člani tako republiške kot tudi državne reprezentance. Republiška reprezentanca je proti Hrvaški zmagala s 7:1.

Najuspešnejši strelci sezone:

	Skupno	od tega za drž. prvenstvo
1 Valentar	30	11
2 Klinar	29	10
3 Tišlar	16	5
4 Čebulj B.	15	7
5 Brun D.	13	8

B moštvo je odigralo skupno 13 tekem. Količnik oziroma razmerje golov je bilo 125:34. Na mladinskem turnirju v organizaciji Hokejske zveze Slovenije je vse štiri tekme odločilo v svojo korist in zmagalo z rezultatom 69:2 ter tako osvojilo pokal (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1958).

4.5.4 Sezona 1958/1959

Največji uspeh v tej sezoni je bil ubranitev naslova državnega prvaka, zmagata na turnirju v počastitev praznika republike in zmagata na turnirju ob 90-letnici Železarne proti prvaku Bavarske, Landsbergu z 8 : 2 (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1959).

P r e g l e d
odigranih tekem v hokeju na ledu s moštva v sezoni 1958/59.

Tek. št.	Datum	M E D N A R O D N E		Rezultat	P R V E N S T V E N E		Rezultat	P R I J A T E L J S K E		Rezultat
		doma	v tujini		doma	izven		doma	izven	
1	27.XI.	-	-	-	-	-	-	Jesenice B	-	5:7
2	29.XI.	-	-	-	-	-	-	Zagreb	-	15:3
3	30.XI.	-	-	-	-	-	-	Ljubljana	-	8:1
4	4.XII.	Kitabibel	-	5:12	-	-	-	-	-	-
5	6.XII.	Innsbruck	-	2:8	-	-	-	-	-	-
6	9.XII.	-	-	-	-	-	-	Ljubljana	-	2:5
7	10.XII.	K & O	-	4:5	-	-	-	-	-	-
8	20.XII.	Leoben	-	5:2	-	-	-	-	-	-
9	25.XII.	K & O	-	3:9	-	-	-	-	-	-
10	27.XII.	S & F	-	22:0	-	-	-	-	-	-
11	30.XII.	Villach	-	15:2	-	-	-	-	-	-
12	7.I.	-	-	-	-	-	-	Partizan	-	11:3
13	11.I.	-	-	-	C.Zvezda	-	20:0	-	-	-
14	13.I.	-	-	-	Ljubljana	-	9:1	-	-	-
15	18.I.	-	-	-	Zagreb	-	17:2	-	-	-
16	19.I.	POBDA	-	2:3	-	-	-	-	-	-
17	24.I.	-	-	-	Telšnjačan	-	10:3	-	-	-
18	28.I.	-	Akademič	12:6	-	-	-	-	-	-
19	29.I.	-	Č.Šnace	6:6	-	-	-	-	-	-
20	31.I.	-	-	-	Ljubljana	-	7:4	-	-	-
21	3.II.	-	Kitabibel	4:12	-	-	-	-	-	-
22	4.II.	-	Innsbruck	2:15	-	-	-	-	-	-
23	5.II.	-	K & O	4:5	-	-	-	-	-	-
24	7.II.	-	-	-	Partizan	-	5:1	-	-	-
25	8.II.	-	-	-	Zagreb	-	13:2	-	-	-
26	14.II.	-	-	-	Telšnjačan	-	6:3	-	-	-
27	15.II.	-	-	-	C.Zvezda	-	9:0	-	-	-
28	17.II.	-	-	-	Partizan	-	7:4	-	-	-
29	19.II.	-	Č.Šnace	7:3	-	-	-	-	-	-
30	22.II.	-	Landsberg	8:2	-	-	-	-	-	-
31	28.II.	-	Oberstdorf	7:9	-	-	-	-	-	-
Skupaj gol količnik:				108:97		103:22		41:19		
				v letu 1957/58 63:3						

Slika 7: pregled odigranih tekem prvega moštva HK Jesenice v sezoni 1958/1959

4.5.5 Sezona 1959/1960

Prvo moštvo je odigralo 33 tekem, od tega je bilo 21 mednarodnih prijateljskih, 10 prvenstvenih in 2 državni prijateljski. Zaradi želje po napredku in slabše kvalitete domačih moštev so kar 16 od 18 prijateljskih tekem na domačem igrišču odigrali s tujimi moštvi. Kar nekaj težav je bilo zaradi kvote tujih srečanj na domačem igrišču, ki jo je določila Komisija za mednarodne športne odnose pri Športni zvezi Jugoslavije in

je znašala le 6 srečanj. Dokler na posebno prošnjo niso povečali te kvote, je bilo nekaj tekem izvedenih pod imenom Železarne Jesenice.

V tekmovanju za državno prvenstvo je moštvo že četrtič osvojilo naslov prvaka s skupnim rezultatom 138:20.

V republiškem prvenstvu je izven konkurence nastopalo tudi B, oziroma mladinsko moštvo Jesenic.

Ogromno gledalcev je gledalo tekme preko ograje ali pa so se brez vstopnice pretihotapili ob igrišče. Ocenjujejo, da je bilo na tekmah tudi do 5 tisoč ljudi, medtem ko je bilo prodanih vstopnic od 2 do 3 tisoč (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1960).

4.5.6 Sezona 1960/1961

Z letnimi treningi so pričeli že s 1. junijem. Poleg tega so igralce spodbujali k ukvarjanju z različnimi dopolnilnimi športi. Ker se nekateri starejši igralci treningov niso udeleževali, je sama udeležba na treningih postala eden od kriterijev za sestavo prvega moštva. S tem so dobili priložnost mlajši perspektivni igralci. Trener je bil Andrej Wolkovsky. Novost te sezone so bili skupni treningi prve ekipe in mladinskega moštva, ki so potekali dvakrat tedensko. To je pomenilo za mladinsko moštvo predvsem kvalitetnejši trening in hitrejši napredek. Kljub temu, da je ekipa že petič zapored osvojila naslov državnih prvakov, vodstvo ni bilo najbolj zadovoljno s stanjem. Izpostavljena je bila slabša disciplina, tendenca uveljavljanja samega sebe in pomanjkanje smisla za kolektivno igro. Pojavile so se pripombe glede trenerja. »Kot človeka in tovariša ga ocenjujemo pozitivno, ker ima morda celo preveč teh dobrih lastnosti v osebnosti trenerja. Nekateri od igralcev te njegove lastnosti celo zlorabljajo, kadar je odpovedala disciplina in poslušnost do njega. Mnenja sem, da je zaman prisotnost trenerja, celo boljše kvalifikacije, če nekateri igralci mislijo, da znajo preveč in da se nimajo kaj naučiti« (Brun Berti, tehnično poročilo HDK Jesenice na rednem letnem občnem zboru, 1961).

Tudi nekateri ostali (znana sta Valentar, Frančeškin) so imeli pripombe glede dela trenerja Wolkovskyja in so predlagali, da se išče nov trener med Rusi ali Nemci. Kljub temu je Poljak Wolkovsky vodil moštvo vse do konca sezone 1962/63.

V sezoni 1960/1961 je bilo odigranih 34 tekem, od tega 23 mednarodnih prijateljskih, 9 prvenstvenih in 2 državni prijateljski. Od tega so Jeseničani dobili 12 in izgubili 11 mednarodnih tekem, vsa srečanja z jugoslovanskimi moštvi pa so dobili. Najboljši

strelci so bili: Tišler V. 75 golov, Felc A. 49 golov, Klinar C. 38 golov, Smolej F. 29 golov in Valentar C. 26 golov.

Največji uspeh v tej sezoni je bil osvojen peti zaporedni naslov državnega prvaka. 10 igralcev je bilo tudi izbranih v državno reprezentanco Jugoslavije in so se udeležili svetovnega prvenstva v Švici. Tudi mladinsko moštvo je osvojilo naslov državnega prvaka. Pionirsko moštvo, ki še ni imelo možnosti nastopati na tekmovanjih, je prvič dobilo kompletno opremo (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1961).

4.5.7 Sezona 1961/1962

Hokejisti Jesenic so v sezoni 1961/1962 odigrali 6 tekem za državno prvenstvo. Zmagali so na vseh tekmah s skupnim rezultatom 58:4. Tega leta so bila moštva v prvenstvu razdeljena v dve skupini. Jesenice in Ljubljana sta se kot najboljši ekipi prve skupine nato pomerili v finalu s Crveno zvezdo in Partizanom, kot najboljšima dvema ekipama druge skupine.

Čeprav so Jeseničani obe tekmi s Crveno zvezdo dobili, v Beogradu s 7:1 in na Jesenicah s 17:1, sta ti dve tekmi pustili slab vtis zaradi nešportnega obnašanja obeh moštev. Najmlajši igralec jeseniškega moštva, Bogo Jan, je proti vsem pravilom zagrešil grob prekršek, ki je presegel športne meje. Dr. Marčič, ki je bil navzoč, je oskrbel poškodbo na glavi in poškodovanca (Tolića) poslal v bolnišnico, kjer so mu pretrgano kožo zašili (Železar, 1962, št. 7).

4.5.8 Sezona 1962/1963

Hokejisti Jesenic so v sezoni 1962/1963 odigrali 14 tekem za državno prvenstvo. Zmagali so na vseh tekmah s skupnim rezultatom 230:28. V tej sezoni se je najbolj pokazala razlika v kakovosti med HK Jesenice in ostalimi moštvi, saj je bila razlika med prejetimi in danimi goli več kot 200.

Vodstvo HDK Jesenice je v tej sezoni preko Slovenske hokejske zveze zaprosilo Hokejsko zvezo Jugoslavije za spremembo koledarja tekmovanj, z namenom zmanjšanja stroškov potovanj. Predlagali so, da bi samo enkrat potovali v Beograd in odigrali vse štiri tekme. Jugoslovanska zveza je ta načrt najprej potrdila, nato ga je po pritožbi Hokejske zveze Srbije, preklicala (Železar, 1963, št. 9).

4.5.9 Sezona 1963/1964

Moštvo HK Jesenice je osmič zapored osvojilo naslov državnega prvaka. V državnem prvenstvu je bilo doseženo razmerje v golih 177:18. V celotni sezoni je bilo na skupaj 25. tekmah doseženo razmerje 234:64, od tega je bilo 11 mednarodnih tekem, 8 na domačem ledu, 3 tekme na gostovanju v Švici (razmerje 33:12). Priprave jugoslovanske reprezentance na olimpijado v Innsbrucku so trajale kar 60 dni. Zaradi tega je bila močno okrnjena klubska tekmovalna sezona. Kljub temu je bilo skupno prodanih kar 20.040 vstopnic, dejanski obisk na tekmah pa še precej višji. V tej sezoni je klub prvič vodil trener Jiříj Pleticha iz ČSSR. Izpostavila se je težnja po vzgoji lastnega trenerskega kadra s krajšimi tečajji v ČSSR in s specializacijo na Visoki šoli za telesno vzgojo. Pomanjkanje kakovostnih domačih trenerjev ni bil samo jeseniški, ampak tudi jugoslovanski problem (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1964).

V sezoni 1963/1964 je ekipa HDK Kranjska Gora remizirala z Olimpijo z 2:2. Ekipa Olimpije se je do leta 1961 imenovala Ljubljana (Konobelj, 2007). Leta 1962 se je HK Ljubljana pridružila Akademskemu športnem društvu Olimpija, ki je bilo tedaj že dobro razvito, in prevzela tudi ime Olimpija (Hokej – Olimpija, 2016).

4.5.10 Sezona 1964/1965

V tej sezoni so hokejisti s treningi začeli že v maju. Že v začetku septembra pa so pričeli tudi s treningi na ledu, vendar ne na Jesenicah, temveč v Cortini. V septembru so osvojili prvo lovoriko v sezoni, in sicer zmago na mednarodnem hokej turnirju v Obersdorfu. Potem so hokejisti odšli še na priprave k ZKL Brno, 10-kratnim državnim prvakom ČSSR. Zgodnje priprave in dolgo gostovanje so prispevale k zelo zgodnji visoki formi. Vso to prednost so izgubili, ko so se vrnil domov, saj zaradi težav pri gradnji nove betonske plošče, domače igrišče ni bilo pravočasno pripravljeno. Kljub temu je ekipa kasneje v sezoni dosegla odlične rezultate in že devetič zapored osvojila naslov državnega prvaka. Prvo moštvo je v sezoni odigralo 30 tekem, s skupnim rezultatom 286:104, od teh je bilo 14 tekem za državno prvenstvo, polovico na domačem igrišču, polovico v gosteh (rezultat 207:24). Mednarodnih tekem je bilo 16, in sicer 8 doma in prav toliko na turnejah v Italiji, Nemčiji, Avstriji in na Češkem. V tujini so dosegli 5 zmag in 3 poraze, na Jesenicah pa 2 zmagi in 6 porazov. Pri tem je treba upoštevati, da so gostovala štiri češka prvoligaška moštva, proti katerim niso

pričakovali uspeha. Ker je morala vsako turnejo odobriti Hokejska zveza Jugoslavije, so morali zaradi nesoglasja odpovedati turnejo po Švici. Zaradi izredno slabega vremena je bil odpovedan tudi turnir za praznik Republike, 29. novembra.

Ker je imelo moštvo precej stroškov s potovanji in ker v borbi za naslov državnih prvakov niso imeli nobenih težav, po njihovem mnenju jih je ligaško tekmovanje celo zaviralo v kvalitetnem vzponu, so predlagali spremembo sistema tekmovanja. Predlagali so, da bi se za naslov državnih prvakov HK Jesenice pomerile le z vice šampionom Jugoslavije. Hokejska zveza Jugoslavije je to pobudo takoj zavrnila. Ker je v tekmovanju državnega prvenstva nastopala tudi ekipa HDK Kranjska Gora, ki je bila v bistvu druga ekipa HK Jesenic, se je pojavila pobuda o nastanku drugega mladinskega moštva. Vodilni v klubu so se zavedali pomena vzgoje mladih hokejistov. Tako je Brun Viktor zapisal: »Mlade hokejiste moramo vzgajati tudi kot ljudi, bogate etičnih in moralnih vrednot, privrženca fair-playa, dobre tovariše ter vredne sinove naše skupnosti« (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1965).

Državno prvenstvo v sezoni 1964/1965 je še vedno potekalo v premoči jeseniškega prvega moštva, vendar je vse bolj uspešno postajalo tudi drugo moštvo, HDK Kranjska Gora. Na koncu je zasedlo 3. mesto, za Jesenicami in Olimpijo. Najboljši strelci pri Jesenicah so bili Ciril Klinar (23), Albin Felc (22), Slavko Beravs (18) in Bogo Jan (15) (Konobelj, 2007).

Slika 8: ekipa HK Jesenic

4.5.11 Sezona 1965/1966

Ker so se hokejisti povsem posvetili pripravam na domače svetovno prvenstvo, so državno prvenstvo odigrali kot turnir na Jesenicah. Tako so deseti naslov državnih prvakov osvojili Jeseničani že decembra 1965.

Hokejska zveza Jugoslavije je to sezono prvič organizirala tekmovanje za jugoslovanski pokal, v katerem je nastopilo 14 moštev. Igralo se je na sistem izpadanja. Jesenice je po štirih tekmah izločil Gornik iz Katovic. Ekipe Kranjske Gore je bila zelo uspešna, saj je izločila celo zagrebški Medveščak in ljubljansko Olimpijo (Konobelj, 2007).

Leta 1966 se je rodila zamisel o Alpskem pokalu. Nastopale naj bi tudi tiste ekipe, ki jim je bil pokal državnih prvakov nedosegljiv. V prvi sezoni je nastopila kar reprezentanca Jugoslavije, ki se je pripravljala na svetovno prvenstvo skupine B v Zagrebu. Premagala je KAC iz Celovca ter Cortino in osvojila pokal (Konobelj, 2007). Za tekmovalne dosežke in razvoj panoge je HK Jesenice leta 1966 prejel Bloudkovo nagrado (Krevsel, 2015).

4.5.12 Sezona 1966/1967

Pod vodstvom češkega trenerja Černyja in pomočnika Klinarja je bilo odigranih 14 tekem (doma 8, v gosteh 6) za državno prvenstvo (208:23), za JUGO CUP 3 tekme (39:2), 24 mednarodnih tekem, od tega 11 tekem doma (66:44) in 13 tekem na gostovanjih (67:71). V mednarodne tekme je všteto tudi tekmovanje za Alpski in evropski pokal ter mednarodni novoletni turnir v Lausanni. Drugo moštvo, HDK Kranjska gora, zaradi kombinacije igralcev s prvim moštvom ni samostojno nastopilo na mednarodnih tekmah. Na državnem prvenstvu je sodelovalo in zasedlo 2. mesto. Posebej sta bila pohvaljena dva igralca, ki sta do tedaj več let nastopala za ekipo HK Jesenice, vendar sta v tej sezoni oblekla dres druge ekipe. To sta bila Dušan Brun in Jože Trebušak. Slednji je bil hkrati tudi trener moštva. Negativno je bil ocenjen nastop mladinske ekipe, ki je skupno odigrala 15 tekem, s končnim negativnim rezultatom 74:92.

Eden večjih uspehov za razvoj hokeja na Jesenicah je bil trenerski tečaj v Pragi, kjer so Dušan Brun, Ciril Klinar, Cena Valentar, Jože Novak, Jože Trebušak in Matko Medja opravili izpit za trenerja 2. razreda. Tako so postali najvišje kvalificirani domači trenerji.

Ciril Klinar je pomagal češkemu trenerju Černyu pri vodenju prve ekipe. Za moštvo Kranjske gore je skrbel Jože Trebušak, za mladinsko ekipo Matko Medja in za hokejsko šolo Dušan Brun. Trener za vse vratarje je bil Jože Novak (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1967).

Ob koncu sezone so se pojavile govorice, da naj bi se Jeseničani, Albin Felc, Viktor Tišler in Ivo Jan dogovarjali o prestopu k Olimpiji. Na koncu do teh prestopov ni prišlo (Stare, 2007).

4.5.13 Sezona 1967/1968

Z novim trenerjem Oldrichom Mlčochom so se v sezoni 1967/1968 odpravili na turnejo po Nemčiji in Češkoslovaški. Rezultat je bila dobra igra v pokalu državnih prvakov. V prvih dveh krogih so izločili bolgarskega prvaka Cervenno znamne iz Sofije in nemškega prvaka iz Düsseldorfa. Zaradi slabše razlike v golih proti avstrijskemu prvaku KAC iz Celovca so po nesrečnem porazu z 1:3 na Jesenicah in zmagi v Celovcu s 6:5, izpadli v 3. krogu pokala (Konobelj, 2007).

4.5.14 Sezona 1968/1969

Začetek sezone 1968/1969 je zaznamovala odločitev štirih jeseniških hokejistov, Vlada Juga, Romana Smoleja, Rudija Hitija in Slavka Beravsca, da prestopijo k Olimpiji. To je bil velik šok za navijače Jesenic. Disciplinska komisija pri HK Jesenice jih je kaznovala s petletno prepovedjo igranja. Na Jesenicah so o tem razpravljali celo na Občinski konferenci Zveze komunistov, kjer so ugotovili, da položaj v telesni kulturi zahteva resno razpravo (Konobelj, 2007). Sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Pavel Lotrič je dejal: »Položaj v naši telesni kulturi je tak, da zahteva tudi od družbenih delavcev resnega razpravljanja. Ne strinjamo se, da celo nekateri člani osrednje hokejske zveze podpirajo tak položaj in pa klubaštvo« (Železar, 1968, št. 1). Prvič je Olimpija premagala zlato generacijo Jesenice z 5:4, leta 1969 v Pokalu maršala Tita (Stare, 2007).

4.5.15 Sezona 1969/1970

V sezoni 1969/1970 je prvo moštvo odigralo skupno 41 tekem z rezultatom 297:127, od teh doma 21 (192:52) ter 20 v gosteh (105:75). Doseglo je 14. naslov državnega prvaka, osvojilo naslov prvaka JUGO CUP-a, v Alpskem pokalu doseglo 3. mesto in odigralo samo dve tekmi 1. kola za evropski pokal. Drugo moštvo, HK Kranjska gora, je nastopilo na 28 tekmah. Doma je odigralo 16 tekem z uspehom 154:102 in v gosteh 12 tekem z izidom 52:65. V državnem prvenstvu je ekipa zasedla 4. mesto (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1970).

4.5.16 Sezona 1970/1971

V sezoni 1970/1971 je prvo moštvo odigralo skupno 39 tekem z rezultatom 298:144, od tega 16 tekem za državno prvenstvo z rezultatom 172:34. Sezono državnega prvenstva je zaznamovala absolutna zmaga brez enega samega poraza ali remija in osvojitvev 15. naslova državnega prvaka. Na Jesenicah so se navijači že popolnoma navadili na take uspehe, saj slavja ob naslovu državnih prvakov skorajda ni bilo. Edino slavje sta organizirala predsednik občine, Žvan, in glavni direktor Železarne Jesenice, mag. Kunc, za vse, ki so v petnajstih letih sodelovali v klubu.

Moštvo je osvojilo tudi naslov prvaka JUGO CUP-a z rezultatom 29:21.

Tekmovanje za evropski pokal se je končalo po štirih tekmah, ko je bil v drugem krogu boljši Dynamo. V Alpskem pokalu je bilo 10 klubov razdeljenih v dve skupini. Zmagovalca obeh skupin sta se pomerila v finalu. Jeseničani so v 8 tekmah dosegli 9 točk, kar je bilo premalo za 1. mesto v skupini.

Drugo moštvo, HK Kranjska gora, ki je bilo močno pomlajeno, ni doseglo zelenih rezultatov. Moštvo je v tekmovanju državnega prvenstva doseglo 4 zmage, 3 remije in 9 porazov. To leto je začelo veljati pravilo, da mora imeti vsaka ekipa, ki nastopa v tekmovanju za državnega prvaka, tudi svoje mladinsko moštvo. Tako je skoraj ista ekipa nastopala tudi za mladinsko moštvo HK Kranjska gora in osvojila naslov mladinskega republiškega in mladinskega državnega prvaka.

Hokejska zveza Slovenije je prvič organizirala republiško pionirsko prvenstvo, kjer so igrali: HK Jesenice, HK Kranjska gora in HK Olimpija. Druge ekipe v republiki še niso imele pionirskih moštev (Redni letni občni zbor HK Jesenice, 1971).

V sezoni 1970/1971 se je Alpska liga razširila na klube iz Švice in Nemčije, tekmovanje so razdelili na dve skupini. Jeseničani se niso uspeli uvrstiti v finale, so bili pa toliko bolj uspešni v državnem prvenstvu. Z veliko prednostjo so prehiteli drugo uvrščeno Olimpijo in tretje uvrščenega Medveščaka.

V tej sezoni so se, kljub prizadevanju gradbenega odbora in številnih darovalcev, pojavljali problemi s postavitvijo strehe nad igriščem (Konobelj, 2007).

4.5.17 Zvezdica se seli v Ljubljano

Ker se je gradila streha nad domačim drsališčem v Podmežakli, so bili Jeseničani primorani hoditi na treninge v halo Tivoli. V sezoni 1971/1972 je imela Olimpija že v prvem delu tekmovanja dve točki prednosti pred Jesenicami. V drugem delu so Jeseničani sicer premagali Ljubljančane, a so v Zagrebu nesrečno zgubili z Medveščakom in prvenstvo je bilo odločeno. Olimpija je po toliko letih postala državni prvak. V tej sezoni so Jeseničani končno dobili streho (Konobelj, 2007).

4.6 Turneje Jeseničanov

Po letu 1957 so Jeseničani že na začetku vsake sezone gostili močne tuje klube ali pa so se odpravili na turneje po Evropi. Glavni namen je bil, da naberejo čim več izkušenj in s tem izboljšajo svojo raven igre. Nezanemarljiva je bila tudi vloga politike, o čemer je Berti Brun v tehničnem poročilu za letni občni zbor HDK Jesenice leta 1959 zapisal: »Z ozirom na dosežene uspehe, pa si lahko tudi v bodoče zagotovimo odprto pot v svet, ki med drugim odpira možnost medsebojnega zблиževanja in razumevanja s športniki drugih narodnosti. Čeravno nismo v najboljših političnih odnosih, smo povsod na vzhodu uživali simpatije. Sodim, da hokej ni samo šport, marveč tudi politika, ki spremlja skoraj sleherno mednarodno srečanje, zlasti turneje.«

Za boljšo predstavbo, kako so izgledale turneje hokejistov, je naštetih nekaj primerov. V sezoni 1960/1961 so gostili in premagovali klube kot so HK Lusanne (Švica) s 7:3 in HK Gottéron (Freiburg, Švica) s 7:5. Še vedno so bili finski klubi premočni, saj so izgubili tekmo z ekipo Ilves s 4:7 in dve tekmi proti Tölönu s 5:8 in s 5:6 (Torkar Tahir in Mugerli, 2007). V tej sezoni so se podali tudi na desetdnevno turnejo po Avstriji (poraza s KAC-em 8:19 in Beljakom 9:10), Švici (zmaga nad Leysinom 9:3, poraza proti Yverdonou 6:8 in Ambri-Piottu 2:11), Franciji (poraz in zmaga proti Chamonixu 2:10, 4:3), Italiji (zmaga nad Ortisejem 5:4) in ZR Nemčiji (zmaga proti Pfrontu z 19:1) (Železar, 1961, št. 1).

V desetih dneh so odigrali kar 9 tekem z izjemno kakovostnimi moštvi, poleg tega so ogromno časa preživeli na poti med različnimi prizorišči. Že samo potovanje je v takratnih razmerah igralcem vzelo veliko energije, ko pa temu dodamo še tekmovanja, dobi vsaka zmaga, oziroma dober rezultat, še toliko večji pomen.

Novembra 1962 so se odpravili na gostovanje v ČSSR, kjer so bili gostje kluba Tatra. Turneja je imela predvsem značaj treninga, saj na domačem igrišču še ni bilo ledu. Kljub temu so odigrali 5 tekem proti češkim moštvom in še 2 na poti domov, v Avstriji. Rezultati posameznih tekem kažejo premoč tako češkega kot avstrijskega hokeja, saj so Jeseničani izgubili vseh 7 srečanj: s HK Tatra 2:7, s HK Havličkov Brod 3:7, s HK Spartak Sokolovo (II. moštvo) 3:11, s HK Liberce 4:5, s HK Litvinov 5:14, v Avstriji s WEV-em 7:13 in s KAC-em 2:9 (Železar, 1962, št. 47/48).

V pripravo in izpeljavo turnej je bilo potrebno vložiti ogromno truda in časa tudi v organizacijskem smislu. Za igralce in celotno spremstvo je bilo potrebno urediti vsa potrebna dovoljenja za potovanja in vize. Zaradi pridobivanja različnih dovoljenj za

turneje s strani različnih političnih organizacij v Jugoslaviji, so včasih povabili na turnejo tudi politične funkcionarje. Tako so leta 1966 na turnejo v Francijo s seboj vzeli tudi gosta, Slamnik Ludvika, predsed. skup. obč. Jesenice, in Zupan Mirka, predsed. gosp. fin. kom. SDJ. Stroški turnej so bili visoki, zato so si pomagali tudi s kompenzacijami. Tako so na primer, dolga leta sodelovali z različnimi češkimi klubi, katerim so uredili letovanje na Jadranu. Tu je zopet pomagala Železarna Jesenice, ki je imela lastne počitniške kapacitete (zapisniki rednih sej HK Jesenice, 1965/66).

Slika 9: gostovanje pri HK Sparta iz Brna (ČSSR) 1957

4.7 Reprezentančni nastopi

4.7.1 Svetovno prvenstvo v Švici 1961 (skupina C)

Svetovno prvenstvo je tistega leta potekalo v Ženevi in Luzani. Reprezentanco je tvorilo kar deset igralcev Jesenic in en Ljubljančan. Največ golov je dosegel Ciril Klinar, Viktor Tišler pa je bil z desetimi točkami najuspešnejši strelec po kanadskem štetju (6 golov + 4 podaje).

Reprezentanca Jugoslavije je dosegla tri visoke zmage. Proti Belgiji (10:2), proti Južni Afriki (13:3) in proti Nizozemski (9:2). Po porazih z Romunijo (1:12) ter Francijo (2:3) je v skupini C osvojila tretje mesto. Skupno so bili 17. na svetu in 15. v Evropi (Stare, 2007).

Slika 10: na Svetovnem prvenstvu v Švici 1961

4.7.2 Svetovno prvenstvo na Švedskem 1963 (skupina B)

Pred svetovnim prvenstvom je reprezentanca odigrala šest pripravljalnih tekem (dve z reprezentanco Romunije, ter štiri z reprezentanco Zvezne republike Nemčije - ZRN). Z ZRN je dvakrat zgubila, dvakrat pa presenetljivo remizirala. Reprezentanca ZRN je bila takrat članica skupine A (Stare, 2007).

Nastop jugoslovanske reprezentance hokeja na ledu je bil do konca pod vprašajem, saj je jugoslovanska zveza komajda zbrala denar za nastop. Uvodno srečanje v Stockholmu proti Poljski velja za enega najhujših porazov reprezentance. Zgubili so kar 4:22. Izgubili so tudi proti Norveški, Romuniji in Švici, premagali pa Veliko Britanijo

ter Francijo. Jugoslavija je osvojila pokal fair play, Jeseničan Albin Felc pa je bil proglašen za petega najboljšega strelca (Stare, 2007).

Reprezentanca Jugoslavije v hokeju na ledu je na Švedskem v skupini B osvojila 5. mesto.

Slika 11: ekipa Jugoslavije na Svetovnem prvenstvu na Švedskem leta 1963

4.7.3 Olimpijske igre 1964 v Innsbrucku

Leta 1964 se je jugoslovanska reprezentanca udeležila olimpijskega turnirja v Innsbrucku, Avstrija. Ta turnir je bil prvi za Jugoslavijo. Med drugim je štel tudi za svetovno in evropsko prvenstvo, nanj pa se je prijavilo 16 reprezentanc. Pred olimpijskimi igrami je Jugoslavija odigrala tri prijateljske tekme. Eno proti Avstriji, in dve proti Zvezni republiki Nemčiji. Presenetljivo je dejstvo, da so drugo srečanje proti Zvezni republiki Nemčiji dobili z rezultatom (3:1). Vse tri gole je dosegel Jeseničan Viktor Tišler (Stare, 2007).

Na olimpijskih igrah so moštva, ki so leta 1963 na svetovnem prvenstvu nastopila v skupini A, igrala izločilne tekme s člani skupine B. Na ta način sta nastali dve skupini: najboljša, ki se je potegovala za medalje in skupina B. Jugoslavija je nastopila proti Kanadi in izgubila (1:14). Edini gol je dosegel Jeseničan Bogo Jan. Zaradi slabše razlike v golih od Romunije in Avstrije je Jugoslavija s sedmimi točkami osvojila 6. mesto v skupini B, na olimpijskem turnirju in svetovnem prvenstvu pa 14. mesto (Stare, 2007).

Jugoslavija	1:14	Kanada
Jugoslavija	6:4	Japonska
Jugoslavija	5:3	Italija
Jugoslavija	4:2	Madžarska
Jugoslavija	3:9	Poljska
Jugoslavija	4:8	Norveška
Jugoslavija	2:6	Avstrija
Jugoslavija	5:5	Romunija

Tabela 2: rezultati tekem iz Olimpijskih iger 1964

4.7.4 Svetovno prvenstvo na Finskem 1965 (skupina B)

Na Finskem, v Tampereju, je Jugoslavija nastopila v skupini B. Zgubila je proti Avstriji (5:6), proti Madžarski (0:3), proti Poljski (1:4) in proti Zvezni republiki Nemčiji (2:8). Uspelo pa jim je remizirati proti Švici (3:3) in proti Veliki Britaniji (5:5). Izmed Jeseničanov je Viktor Tišler zadel dvakrat, po enkrat pa Albin Felc, Ciril Klinar in Boris Renaud.

Kljub dejstvu, da je bila Jugoslavija zadnja v skupini, si je izborila mesto v drugorazredni skupini tudi zaradi tega, ker bo leta 1966 gostila svetovno prvenstvo (Stare, 2007).

4.7.5 Svetovno prvenstvo 1966

Leta 1966 je Jugoslavija organizirala svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Skupina A je nastopala v Ljubljani, skupina B v Zagrebu in skupina C na Jesenicah.

Zanimivo je bilo, da je v pripravah na svetovno prvenstvo prijateljsko tekmo odigrala tudi reprezentanca Slovenije, ki je bila sestavljena iz hokejistov Jesenic in je na Jesenicah pred 6. 500 gledalci s 7 : 1 izgubila z reprezentanco Kanade (Pangerc, 2012).

Jugoslovanska reprezentanca je nastopala v skupini B, na odprtem drsališču Šalata v Zagrebu. Odigrali so kar devet pripravljalnih tekem. Nasprotnice so bile Avstrija, Nemška demokratična republika (petkrat), Združene države Amerike in Zvezna republika Nemčija. Nemško demokratično republiko je Jugoslavija v Ljubljani

premagala kar s 7:3. Strelci so bili Viktor Tišler (2), Slavko Beravs, Bogo Jan, Zvonko Mihajlovski, Franc Smolej in Roman Smolej.

Na svetovnem prvenstvu so stežka premagali Madžarsko (6:4) in Norveško (2:1), po dobrem dvoboju so v zadnji tretjini popustili in izgubili proti Zvezni republiki Nemčiji (2:6). Na tej tekmi je blestel jeseniški napad Franc Smolej – Albin Felc – Viktor Tišler. Do konca prvenstva je Jugoslavija odigrala še štiri tekme. Premagala je Švico in Avstrijo, remizirala pa z Veliko Britanijo in Romunijo. Na koncu je Jugoslavija dosegla 3. mesto (Stare, 2007).

Na Jesenicah so v skupini C nastopale reprezentance: Danska, Italija, Južna Afrika in Jugoslavija B (zunaj konkurence). Francija je protestno odpovedala nastop. Jesenicam je organizacija svetovnega prvenstva skupine C prinesla marsikaj dobrega. V ledarni hokejske dvorane so namestili nove kompresorje, zaključena so bila dela na severni tribuni, v garderobe so namestili nove luči, led pa je odslej čistila nova sodobna rolba znamke Zamboni. Podmežakla je dobila tudi nov most čez Savo, ki je skozi podvoz povezal hokejsko igrišče s centrom mesta (Konobelj, 2007).

Slika 12: plakat za Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu 1966

Prvenstvo je bilo zaradi svoje obširnosti prav gotovo eno največjih na področju nekdanje skupne države. Še danes velja za največjo hokejsko prireditev, ki smo jo gostili (Pangerc, 2012).

4.7.6 Svetovno prvenstvo v Avstriji 1967

Prvenstvo se je odvijalo na Dunaju, Jugoslavijo so čakali težki boji proti povratnicama iz skupine A, Norveški in Poljski. Pred prvenstvom je Jugoslavija odigrala sedem pripravljalnih tekem proti Bolgariji, Madžarski, Nemški demokratični republiki (dvakrat), Poljski, Romuniji in Zvezni republiki Nemčiji.

Na prvenstvu so remizirali z Madžari (6:6) in odličnimi Poljaki (3:3). Premagali so Italijane (4:2) in Avstrijce (8:3). Izgubili proti Norvežanom (2:9) in Romunom (3:5). Upov na uvrstitev v elitno skupino osmerice je bilo konec, ko so zadnjo nepomembno tekmo proti Švicarjem odigrali neodločeno (3:3) in se uvrstili na 4. mesto, za Poljsko, Romunijo in Norveško (Stare, 2007).

4.7.7 Olimpijske igre 1968 v Grenoblu

Državno prvenstvo v sezoni 1967/1968 so zasenčile Olimpijske igre v Grenoblu. V reprezentanci je nastopilo kar petnajst Jeseničanov pod taktirko trenerja Oldricha Mlčocha. Pred igrami je Mednarodna hokejska zveza sporočila, da bo v letu 1969 zmanjšala skupino A z osmih na šest članic, tako da zmagovalec ekipe B na olimpijskih igrah (hkrati se je tekmovanje štelo tudi za svetovno in evropsko prvenstvo) ne bo napredoval v skupino A. Po petih zmagah je Jugoslavija osvojila prvo mesto v skupini B, vendar na žalost zaradi novih pravil Mednarodne hokejske zveze ni napredovala v skupino A. Albin Felc je bil najboljši strelec skupine B (5+6 točk), drugi je bil Viktor Tišler (8+2 točk). Anton Gale je bil razglašen za najboljšega vratarja v skupini B (Stare, 2007).

Jugoslavija	2:11	Finska
Jugoslavija	10:1	Francija
Jugoslavija	6:0	Avstrija
Jugoslavija	5:1	Japonska
Jugoslavija	9:5	Romunija
Jugoslavija	3:2	Norveška

Tabela 3: rezultati tekem iz Olimpijskih iger 1968

4.7.8 Svetovno prvenstvo skupine B v Ljubljani 1969

Mednarodna hokejska zveza je na kongresu določila, da svetovno prvenstvo skupin A, B in C ne bo več potekalo v isti državi, vendar naj bi vsaka skupina igrala pri drugi gostiteljici. Tako je Ljubljano doletela čast, da gosti svetovno prvenstvo skupine B. Vse je skrbelo kako bodo prestopi štirih Jeseničanov vplivali na nastope reprezentance.

Jugoslavija je odigrala sedem prijateljskih tekem. Na svetovnem prvenstvu je premagala Zvezno republiko Nemčijo, Avstrijo in Italijo, zgubila proti Poljakom ter remizirala z Norveško in Romunijo. Na koncu je Jugoslavija zasedla 3. mesto v skupini B (Stare, 2007).

Jugoslavija	4:1	Zahodna Nemčija
Jugoslavija	2:1	Italija
Jugoslavija	2:1	Avstrija
Jugoslavija	1:4	Poljska
Jugoslavija	3:3	Norveška
Jugoslavija	4:4	Romunija
Jugoslavija	1:6	Vzhodna Nemčija

Tabela 4: rezultati tekem s Svetovnega prvenstva 1969 v Ljubljani

4.7.9 Svetovno prvenstvo skupine B v Romuniji 1970

Reprezentanca Združenih držav Amerike je leto prej izpadla iz skupine A, tako Jugoslovani niso imeli upov na zmago. Pred prvenstvom so odigrali sedem prijateljskih tekem.

Prve tekme so igrali proti Zvezni republici Nemčiji, Združenim državam Amerike in Romuniji. Vse tekme so izgubili. Nato so remizirali z Norvežani, premagali pa Švico, Bolgarijo in Japonsko. Skupno so zasedli 4. mesto (Stare, 2007).

Jugoslavija	3:6	Zahodna Nemčija
Jugoslavija	3:4	Romunija
Jugoslavija	1:5	ZDA
Jugoslavija	3:3	Norveška

Jugoslavija	6:3	Švica
Jugoslavija	6:0	Bolgarija
Jugoslavija	8:2	Japonska

Tabela 5: rezultati tekem s Svetovnega prvenstva 1970 v Romuniji

4.7.10 Svetovno prvenstvo skupine B v Švici 1971

Svetovno prvenstvo v Švici se je dogajalo na treh prizoriščih: Bern, Lyss in Chaux de Fonds. Odigrali so devet pripravljalnih tekem.

Na prvenstvu je Jugoslavija izgubila proti Norveški, premagala je Avstrijo, izgubila proti domačinom. Komaj je premagala Japonsko, remizirala z Italijo in izgubila proti Poljski ter Nemški zvezni republiki. Turnir je zaključila na 5. mestu. Jeseničan Rudi Hiti je bil imenovan v idealno šesterico prvenstva (Stare, 2007).

Po svetovnem prvenstvu se je Mednarodna hokejska zveza odločila, da od leta 1972 olimpijski hokejski turnir ne bo več štel za evropsko in svetovno prvenstvo (Stare, 2007).

Jugoslavija	3:6	Norveška
Jugoslavija	3:1	Avstrija
Jugoslavija	5:8	Švica
Jugoslavija	4:4	Italija
Jugoslavija	0:4	Poljska
Jugoslavija	7:6	Japonska
Jugoslavija	3:5	Vzhodna Nemčija

Tabela 6: rezultati tekem s Svetovnega prvenstva 1971 v Švici

4.8 Jeseniške hokejske družine

Skozi pregled zgodovine jeseniškega hokeja najdemo med igralci sorodstvene vezi. Ker je igra hokeja postala za veliko fantov del vsakdana, lahko najdemo med hokejisti brate, bratrance, očete in sinove. Tradicija se nadaljuje naprej po generacijah, vendar so v nadaljevanju omenjeni le tisti, ki sodijo v obravnavano obdobje.

Med začetniki so bratje Brun. Starejši Viktor je bil predsednik HK Jesenice in član upravnega odbora, odgovoren za promocijo izvedbe Svetovnega prvenstva skupine C na Jesenicah leta 1966. Berti je igral hokej že pred drugo svetovno vojno, v sezoni 1940/1941, vendar je največji pečat v jeseniškem hokeju pustil kot tehnični vodja zmagovite generacije 1956/1957. Tudi v kasnejših letih je deloval kot tehnični vodja HK Jesenice in se nasploh udeleževal pri hokeju kot funkcionar (Rabič, 2007). Leta 1967 je prejel Bloudkovo plaketo za organizacijsko delo v nogometu, hokeju in smučanju (Krevsel, 2015). Najmlajši brat, Dušan, se je hokejistom pridružil po 2. svetovni vojni. Bil je eden izmed »zlatih fantov«, ki se je kasneje podal tudi v trenerske vode. Bil je trener mlajših selekcij tako pri HK Jesenice, kot tudi pri selekcijah HK Kranjska Gora (mladinci, člani). V sezoni 1971/1972 je bil pomočnik trenerja Afanasijeva skupaj z bivšim soigralcem, Jožem Trebušakom. Dušan je umrl prezgodaj, star komaj 48 let, leta 1977.

V družini Čebulj najdemo brate Borisa, Bojana, Aleksa in Mitja. Najbolj se je uveljavil Boris, ki je bil od 1947 do 1962 član kluba HK Jesenice. Kot kapetan moštva je leta 1957 sodeloval pri osvojitvi prvega klubskega naslova. Kasneje je v svoji karieri osvojil še pet naslovov. Še pred koncem športne kariere pa se je uveljavil tudi kot mednarodni hokejski sodnik. Kot sodnik je sodeloval na petih Svetovnih prvenstvih in Olimpijskih igrah 1968 v Grenoblu, kjer je sodil na štirih tekmah. Njegov bratranec, Niko Čebulj je član zmagovalnega moštva iz leta 1957.

Kurja vas je poznana tudi po športni družini Smolej. Oba brata, Franc in Roman, sta imela uspešno kariero kot igralca. Roman je leta 1968 skupaj s Slavkom Beravsom, Vladom Jugom in Rudijem Hitijem prestopil v HK Olimpija. Po končani karieri igralca je bil uspešen trener HK Jesenic in funkcionar pri klubu.

V družini Tišler najdemo brata Antona in Viktorja. Anton ali tudi Tone je igral za zlato generacijo, njegov brat Viktor – Viki mu je čez par let sledil in postal zelo uspešen igralec. Igral je celo v Ameriki v AHL. Po končani igralski karieri se je posvetil treniranju mlajših selekcij.

Na ledu so bili uspešni tudi bratje Jan, Ivo, Bogo in Milan. Bogo Jan je bil dolgoletni član kluba HK Jesenice. Kariero je začel kot branilec, v nadaljevanju pa je igral na položaju napadalca. Ivo Jan je bil prav tako del zmagovitega moštva, ki je petnajst let kraljevalo na prestolu. Za jugoslovansko reprezentanco sta brata nastopila kar na treh olimpijskih igrah, in sicer leta 1964 v Innsbrucku, 1968 v Grenoblu in 1972 v Sapporu, ter petnajstih svetovnih prvenstvih. Eden izmed vrhuncev kariere Boga je bil gol na olimpijskem turnirju leta 1968, ki ga je dosegel proti kanadski reprezentanci ob porazu z 1:11. Ivo je skupno za reprezentanco odigral preko 200 tekem.

Omeniti velja tudi brate Hiti, Rudija, Gorazda in Draga. Vsi so igrali za HK Jesenice. Rudi je igral tudi za Olimpijo, preizkusil se je na »try outu« za NHL, vendar si je nesrečno poškodoval čeljust. Z bratom Gorazdom sta dolga leta igrala v Italiji. Oba sta bila v tujini tudi kot trenerja. Rudi je bil eno sezono tudi trener HK Jesenice in slovenske reprezentance. Drago je na začetku svoje kariere na eni izmed tekem HK Jesenice dobil nesrečen udarec v glavo in tako se je njegova profesionalna kariera zaključila (Rabič, 2007. Jeseniške hokejske družine. V: Moč jeklenih, str. 67-70).

4.9 Ustanovitev Hokejskega drsalnega kluba Kranjska Gora

V želji po nadaljnjem razvoju turističnega gospodarstva v Kranjski Gori so Turistično društvo Kranjska Gora, Železarna Jesenice in Občina Jesenice v zgradili objekte za drsanje. Kaj kmalu se je porodila misel, da naj na novo zgrajeni objekti ne služijo le razvedrilu turističnih gostov, temveč tudi za vzgajanje novih športnikov – drsalcev. Mladina v Kranjski Gori je bila tedaj športno aktivna predvsem v smučanju. Tako se je leta 1961 ustanovil Hokejski drsalni klub Kranjska Gora. Na ustanovnem občnem zboru so prisostvovali najvidnejši turistični in politični predstavniki iz Kranjske Gore, predstavniki Hokejskega kluba Jesenice in predstavniki Hokejske zveze iz Ljubljane. Poleg teh je zboru prisostvovalo tudi preko 50 mladih fantov, članov rezervnega in mladinskega moštva Hokejskega kluba Jesenice in domačinov.

Na izboru so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Klub naj se imenuje Hokej-drsalni klub Kranjska Gora.
2. Klub naj prične s tekmovanjem takoj.
3. Sedež kluba je v Kranjski Gori.
4. V klub naj se vključujejo vsi rezervni igralci Hokejskega kluba Jesenice.
5. Klub naj bo tesno povezan s Hokejskim klubom Jesenice.
6. V klub je potrebno pritegniti čim več mladine iz Kranjske Gore in njene okolice ter ji nuditi vse pogoje za čim hitrejšo usposobitev hokejista in športnika (Rabič, 1978).

Z delom so pričeli takoj in kaj kmalu je bila realizirana obljubljena pomoč s strani predstavnikov HK Jesenice in Hokejske zveze Slovenije. HK Jesenice je klubu odstopil dobršen del stare opreme. V klub se je vključilo skoraj celotno moštvo HK Jesenice in mladi obetavni igralci. Hokejska zveza iz Ljubljane je omogočila klubu, da se vključi v ligaško tekmovanje že v sezoni 1961/1962. Klub je bil v dveh sezonah zelo uspešen. Prvo sezono so bili četrti, drugo pa celo tretji v ligi. Vendar so se kmalu pojavile finančne težave. Stroški tekmovanj v ligi, nabava rekvizitov in nove opreme ter prevozi igralcev v Kranjsko Goro so terjali svoj davek. Po premisleku se je upravni odbor odločil, da se klub v celoti vključi v HK Jesenice. Tako je Hokej-drsalni klub Kranjska Gora postalo drugo moštvo HK Jesenice, s tem da obdrži ime in da naprej tekmuje v ligi. Glavni namen priključitve k HK Jesenice je bil, da naj bi bili igralci HDK Kranjska Gora baza mladih igralcev za HK Jesenice. V tem moštvu so nabirali izkušnje najbolj

perspektivni igralci, ki so se kasneje pridružili HK Jesenice in nekaj starejših, bolj izkušenih igralcev, ki so zaključevali svojo kariero. Tako so nekateri igralci igrali istočasno v kategoriji mladincev in članov. HDK Kranjska Gora se je obdržal s takšnim statusom vse do leta 2006 (Rabič, 1978).

4.10 Jeseniška hokejska šola

Po prvih uspehih ekipe iz leta 1957 se je med mladimi na Jesenicah pojavilo navdušenje nad hokejem na ledu. Kaj kmalu so otroci po dvoriščih igrali hokej z navadnimi palicami in pločevinastimi škatlami. Ker na Jesenicah niso imeli nikogar, ki bi znal podajati znanje na mlajše so se nekdanji igralci Cena Valentar, Matko Medja, Dušan Brun, Jože Novak, Jože Trebušak in Ciril Klinar leta 1966 odpravili v trenersko šolo v Klanovice na Češkoslovaško.

Slika 13: jeseniški hokejisti na usposabljanju za trenerje - 1966 21.3.1966-16.4.1966 – Klanovice, Češkoslovaška (Cena Valentar, Matko Medja, Dušan Brun, Jože Novak, Jože Trebušak, Ciril Klinar)

Na letni delovni konferenci HK Jesenice, maja 1966, so uvedli Pravilnik o sistemu športne vzgoje in treningih ter napredovanju aktivnih članov Hokej kluba Jesenice. Po pravilniku je bil vsak aktivni član dolžan, da sistematično trenira v določeni skupini – razredu, za katero je izpolnjeval pogoje. Po skupinah, oziroma razredih so bili člani razdeljeni glede na starost in kvaliteto obvladanja hokejske veščine. Športna vzgoja in treningi so bili v klubu organizirani po kvalitetnih razredih z vajami splošnih športnih prvin (suhi treningi) in z vajami specialnih hokejskih sistemov (trening na ledu) ter teoretičnim poukom.

V klubu so bili organizirani sledeči kvalitetni razredi vzgoje in treningov:

- E. razred – šola za pionirje začetnike

- D. razred – višja pionirska šola
- C. razred – mladinci – hokejisti
- B. razred – hokejisti seniorji
- A. razred – vrhunski hokejisti

4.10.1 E. razred – šola za pionirje začetnike

Šola za pionirje začetnike je bila stalna šola podmladka kluba, ki se je delila na letni in zimski del. Pouk in vaje v šoli so bile teoretične in praktične. V letnem delu iz splošne športne vzgoje in pozimi teoretične iz hokeja, praktičnega drsanja in osnov znanj iz igre hokeja.

V šolo se je lahko vključil vsak pionir od 12 do 15 leta starosti, če je zadostil pogojem, ki so bili podani v razpisu za sprejem v šolo. Razpis je bil javen (v šolah in na plakatih). Vsako leto so sprejeli do 60 pionirjev (v to kvoto so bili všteti še pionirji ponavljavci iz prejšnjega letnika). Posameznik je lahko obiskoval pionirsko šolo največ tri leta, če ni prej opravil izpita za sprejem v naslednjo kategorijo. Pionirji so bili razdeljeni v tri skupine. Vsako skupino je vodil kapetan skupine in trener skupine pionirjev. Opremo za vadbo je zagotovil klub, ki pa je bila na t.i. reverz oziroma izposojena. Za prehod v naslednjo kategorijo so morali opraviti strokovni izpit pred tremi trenerji.

4.10.2 D. razred – višja pionirska šola

V tej kategoriji so imeli redne hokejske treninge. Zaključek višje pionirske šole je bil s 16. leti. Prehod v mladinski razred je morala sprejeti strokovna trenerska komisija in potrditi strokovna komisija uprave kluba.

4.10.3 C. razred – mladinci

V tem razredu so bili člani mladinskega razreda in so tekmovali v kategoriji mladincev do 18 let. Mladinski razred je imel poleg stalnega trenerja tudi tehnično vodjo. Treninge so imeli redno po urniku in koledarju, kot jih je določila uprava kluba za vsako sezono. Najuspešnejši mladinci so prehajali v B. razred seniorjev.

4.10.4 B. razred – hokejisti seniorji

V ta razred so spadali vsi aktivni člani, ki so dopolnili 18 let ali mlajši, če so bili zelo dobri pri mladincih. Hokejisti B. razreda so redno trenirali in za to prejeli t.i. hranarino. Pogoji za prejemanje hranarine je bila vsaj polovična udeležba na treningih posameznega meseca. Hokejisti so imeli pravico nastopati v prvenstvenih in prijateljskih tekmah obeh moštev.

4.10.5 A. razred – vrhunski hokejisti seniorji

Ta razred je bil omejen na 20 članov. Pogoji za sprejem v razred so bili:

- Da je športnik hokejist dopolnil 18 let in je v tekmovanjih pokazal posebne rezultate.
- Da je v zveznem tekmovanju prvega ali drugega moštva seniorjev odigral najmanj 25 tekem.
- Da se je v mladinskem ali seniorskem razredu ali pa v zadnjem letu redno in disciplinirano udeležil vsaj 90% vseh treningov kluba.
- Da ima kvalitete, ki odgovarjajo kvalitetam državne reprezentance. Da je športnik – hokejist izjavil, da se bo v popolnosti posvetil športu ter živel na način življenja vrhunskega športnika ter da je zvest klubu.

Uprava kluba se je obvezala, da bo vrhunskim hokejistom seniorjem zagotovila:

- hranarino,
- daljši dopust za treninge in tekmovanja in
- reševala osebne probleme in probleme v službi ter strokovnem napredovanju.

Iz vrhunskega A. razreda se športnik izključi, če krši pravila in režim, ki je določen za A. razred (Pravilnik o sistemu športne vzgoje in treningih ter napredovanju aktivnih članov HK Jesenice, potrjen na letni delovni konferenci HK Jesenice maja 1966).

Namen hokejske šole je bil dobiti kvalitetne igralce za igranje v prvem moštvu in reprezentanci. Na Jesenicah so že zelo zgodaj (glede na druge klube) začeli z delom z mladimi, zato so tudi dolga leta veljali za eno najboljših šol hokeja v Jugoslaviji.

4.11 Trenerji HK Jesenice

Pred sezono 1956/1957 sta hokejiste trenirala najprej kar Drago Cerar in Mitja Verovšek, dva hokejska navdušenca, ki pa kmalu nista bila več kos nalogi. Za prvega pravega trenerja so jeseniški hokejisti dobili Eggerja iz Celovca. Za sezono 1956/1957 je odbor HK Jesenice uspel angažirati trenerja iz takratne Češkoslovaške socialistične republike (ČSSR), Zdenka Blacha, ki je igralce pravzaprav šele seznanil s pravim hokejem. In ravno v tej sezoni so osvojili prvi naslov državnega prvaka. Blacha je ostal trener še naslednjo sezono, v pomoč mu je bil Matko Medja, ki se je šele preizkušal v trenerskih vodah. V sezonah od 1958/1959 do konca sezone 1962/1963 je Jeseničane treniral trener Andrej Wolchovsky iz Poljske. Sezona 1963/1964 je prinesla novega trenerja, prav tako iz takratne ČSSR, Jiřija Pleticho. Le ta je ostal na Jesenicah še naslednji dve sezoni. Rudi Černy, prav tako iz ČSSR, je treniral v sezoni 1966/1967. Še en trener iz ČSSR, Oldrich Mičoch, je bil trener do konca sezone 1968/1969, nato pa so Jeseničani dobili prvega jeseniškega trenerja. Nekdanji igralec, član ekipe iz leta 1957, Ciril Klinar – Lilo je treniral železarje vse od sezone 1969/1970 do sezone 1971/1972. Nato so Jeseničani dobili prvega trenerja iz Rusije, Borisa Afanisijeva (Jeršin, 2007. HK Jesenice - HK Acroni v številkah. V: Moč jeklenih, str. 107-113).

Glede na to, da so od leta 1956 imeli Jeseničani večinoma tuje trenerje, se je to kazalo na njihovi igri. Bili so korak pred drugimi, saj so jim tuji strokovnjaki predali znanje držav, v katerih je hokej na ledu že imel hokejsko zgodovino. Posebnost teh trenerjev je bila tudi ta, da so se jeseniški hokejisti odpravljali na pripravljalne tekme in turneje po tistih republikah, iz katerih so prihajali trenerji.

4.12 »Sedmi igralec« moštva

Z uspehi jeseniških hokejistov je raslo tudi število ljudi, ki so hodili na tekme občudovat to igro in bodrit borbene fante, sodelavce in sokrajane. Igra jim je bila všeč, saj »v boksu« pride do izraza borbenost hokejista. Ko so prišli ljudje na hokejsko tekmo zaradi radovednosti ali razvedrila, so ga takoj vzljubili. Ponujal jim je vse. Hitrost, druženje s prijatelji in možnost dokazovanja poguma, vztrajnosti in borbenosti.

Izredno veliko ljudi je prišlo na tekme z Olimpijo, kar je navada še danes. Ta dvoboj še vedno velja za dvoboj med premožnim centrom in zapostavljeno periferijo. V slednji so se videli in vidijo tudi prebivalci drugih krajev Slovenije. Za hokejista oziroma športnika so navijači ključen del predstave. Nanj vplivajo psihološko, s spodbujanjem njegove želje pri dokazovanju in borbenosti. Kot se reče: »da da vse od sebe«.

Na začetku obdobja, ki ga orisuje to diplomsko delo, še ni moč govoriti o organiziranosti navijačev. Jih je bilo pa veliko. Kot je vidno s slike ob sprejemu na Jesenicah, ko so osvojili prvo zvezdico, jih je pričakala nepregledna množica ljudi. Sprva so hodili ljudje na tekme vsak zase. Menda so celo menjavali izmeno v službi ali pa jemali dopuste, kar ni bilo lahko, saj je skoraj vsak želel prisostvovati tekmi.

Nastala je tudi himna, ki jo je po spominu zapisal in priredil nekdanji hokejist in športni delavec Berti Brun in se skrajšano glasi (Torkar Tahir in Mugerli, 2007):

*»...Na paradi so fantje zali, ki hokej so igrali,
z njimi pa navijači peli so na glas,
Prelepi Gorenjski in s trobento
Franc Košir, ta je naš,
vre, vre, vre, mi smo fantje s Kurje vasi.
Naša krila so poletela v napad.
»Solza« pa pokaže, kako se gol primaže,
gol, gol, Cena, Lilo so naš idol
gol, gol.*

*Naši beki branijo kot levi, da ne pada gol,
gol, gol, Sipi, Dule so naš idol
gol, gol.*

Vrata branil je debeli Joža, da za gol

*ni bilo prostora, za njim pa naša Mica,
ki gol premakne in s hokejko spotakne,
da ne pade gol,
gol, gol, Joža, Mica so naš idol
gol, gol.*

*Od zmag do zmag, naprej je naše geslo,
zato zapojmo vsi na glas, živi naj Kurja vas,
rojstni kraj hokeja in ponosnih železarjev.*

Živi naj Kurja vas, trajen simbol vseh nas!«

(Op.a. Cena – Cena Valentar, Lilo – Ciril Klinar, Sipi- Jože Trebušak, Dule –Dušan Brun, debeli Joža – Jože Novak, Mica – Rudi Knez)

Vodstvo HK Jesenice je konec 50. let imelo tendenco, da naj bi se občinstvo obnašalo športno. Tako v Biltenu 10 let hokeja na Jesenicah ing. Avgust Karba zapiše: »Na eni strani si športnik, ki se z določeno športno panogo ukvarja, krepi svoje telo in duha, na drugi strani pa nudijo različna športna tekmovanja prijetno razvedrilo številnim gledalcem, ki tekmam prisostvujejo. Zato je tudi po vsem svetu pojav, da obiskuje tekmovanja na tisoče in tisoče gledalcev, ki spremljajo dogodke na igrišču in pri tem na ta ali oni način kažejo svoje navdušenje in razočaranje... Na Jesenicah je hokej sedaj vodilni šport, ker druge športne panoge v jugoslovanskem merilu še močno zaostajajo in ne pomenijo mnogo. Zato je razumljivo, da se v zimskih mesecih, ko nastopi hokejska sezona, zbirajo številni ljubitelji te dinamične igre z Jesenic in okolice na tribunah umetnega drsališča pod Mežaklo. Dejstvo, da se številni ljubitelji hokeja vztrajno zbirajo na igrišču, je zelo razveseljivo, ne gre pa samo za število, temveč tudi zato, kako igralci na potek dogodkov reagirajo...zavedati se moramo, da predstavljamo pri tekmah z inozemskimi moštvi, tako igralci kakor gledalci, našo državo in naš šport, zato moramo paziti, da ne prekoračimo meje dostojnosti...«

Ideja o organizirani obliki navijaštva je zaživela leta 1967 v Vrbi, kjer so po navadi ob zaključku sezone pripravili srečanje. Ustanovil naj bi se poseben klub, ki bi združeval navijače HK Jesenice. Leta 1968 so se v Hlebcah pri Lescah zbrali navijači na

ustanovnem občnem zboru, kjer so se združili v klub prijateljev HK Jesenice – Begunje. Pomoč je klubu prijateljev nudilo podjetje Elan (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Navijači so hokejiste bodrili predvsem z vzkliki »JE – SE – NI – CE«. Parole in navijaške pesmi, kot jih poznamo danes, takrat še niso bile v uporabi. Ker navijači niso mogli hoditi na tekme v tujino oziroma navijači gostujočih ekip niso hodili na tekme na Jesenice, se jeseniški navijači niso mogli spoznati in naučiti tehnik navijanja, kot jih poznamo danes. Uporabljali so tudi svoje navijaške rekvizite. Glede na to, da se je dovršen del navijačev bolj ali manj ukvarjal s kmetijstvom, so za spodbujanje uporabljali kar kravje zvonce. Lesene raglje jim tudi niso bile tuje (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Velik motivator in eden najbolj zvestih obiskovalcev hokejskih tekem je bil Franc Košir. Z Ansambлом Slavka Avsenika je prepotoval celo Evropo in je vedno z veseljem povedal, da je ponosen Gorenjec in Jeseničan. Hokejiste je hodil bodrit celo med odmori v garderobo. Njegova na trobento zaigrana »Prelepa Gorenjska« je bila kot himna zaigrana po koncu tekme, zraven pa je občinstvo pelo besedilo. Ta tradicija se je obdržala vse do danes (Torkar Tahir in Mugerli, 2007).

Slika 14: Franc Košir s svojo trobento igra "Prelepa Gorenjska"

Glede na to, da so v tistem obdobju hokejisti na tekmah večinoma zmagovali, se je občinstvo navadilo teh zmag. Lastnost jeseniškega, lahko rečemo tudi slovenskega navijača je, da dokler gre športniku oziroma ekipi dobro, ga hvali, ko mu ne gre najbolje, pa zna obrekovati.

4.13 Prvi poskusi prehoda v elito

4.13.1 Viktor Tišler

Včasih poimenovan tudi kot Viktor Viki Tišlar, rojen 30. novembra 1941 na Jesenicah, umrl je po težki bolezni 19. septembra 2013.

V državnih prvenstvih je za Jesenice dosegel skupaj 302 zadetka in 291 podaj. V letih 1961, 1964, 1970 in 1972 je bil najboljši strelec lige. Leta 1959 je na tekmi med Jesenicami in Segesto, ki se je končala s 46:1 dosegel kar 11 zadetkov, kar je še danes drugo najvišje število zadetkov na eni tekmi v zgodovini slovenskega hokeja. Na tekmi proti HK Olimpija v Tivoliju mu je uspel svojevrsten dosežek, ko je takratnemu vratarju Olimpije, Tonetu Galetu, dal tri gole v vsega devetih sekundah.

Za reprezentanco Jugoslavije je Tišler igral med letoma 1961 in 1977. Odigral je skupno 175 tekem. Nastopil je na trinajstih svetovnih prvenstvih in na treh olimpijskih igrah. Za reprezentanco je dosegel 81 zadetkov in 59 podaj.

Leta 1966 je prestopil k HC Eintracht Frankfurt, kjer je igral kot branilec, čeprav je bil po »naravi«[»] tipični napadalec. Kariero je nadaljeval v Južnoafriški republiki, od tam pa je odšel v ZDA, kjer je podpisal pogodbo z Los Angeles Kings. Zaigral je za njihovo podružnično moštvo Springfield Kings v ligi AHL.

Po končani tekmovalni karieri je postal trener začetnikov in mlajših kategorij pri HD Mladi Jesenice (Viktor Tišler, 2016).

4.13.2 Anton Gale

Bolj znan kot Tone Gale, rojen 26. marca 1944 na Jesenicah. Svojo kariero kot hokejski vratar je začel na Jesenicah, ki pa jih je zapustil že pri 17. letih. Nato je igral za Olimpijo. Kot prvi Slovenec je v šestdesetih letih igral v moštvu v Severnoameriški nacionalni ligi (NHL). Slabo tretjino prijateljske tekme (17 minut) je branil za moštvo New York Rangers proti moštvu Boston Bruins. V sezoni 1968/1969 je igral v ligi EHL za moštvi Syracuse Blazers in Clinton Comets. Za jugoslovansko reprezentanco je nastopil na Olimpijskih igrah 1964 v Innsbrucku, 1968 v Grenoblu in 1972 v Sapporu (Tone Gale, 2016).

4.13.3 Albin Felc

Ali kot ga kličejo vsi, Bine, se je rodil 14. maja 1941 v Kurji vasi na Jesenicah. V jeseniškem moštvu je prvič zaigral s sedemnajstimi leti in z njimi osvojil 14 naslovov državnega prvaka. S 418 goli je bil najboljši strellec jugoslovanskega prvenstva. Izjemen je bil tudi na reprezentančni ravni. Za Jugoslavijo je odigral 155 tekem in prispeval 82 zadetkov. Nastopil je na treh olimpijskih igrah in devetih svetovnih prvenstvih. Zablestel je v Grenoblu leta 1968, kjer je z izbrano vrsto nekdanje države osvojil naslov svetovnega prvaka v skupini B, se ovenčal z naslovom najboljšega strelca prvenstva, in dobil mesto tudi v najboljši peterki. Igral je še v Italiji in na Hrvaškem (Albin Felc, 2016).

Preizkusil se je tudi v prestižni NHL. Po izjemnem SP v Grenoblu je oblekel dres moštva St. Louis Blues. Ker mu način življenja ni ustrezal, se je vrnil domov. Sam je odločitev komentiral: »Okusil sem ameriško igro. Res je, da se človek vsega navadi, vendar bi v ZDA težko ostal. Način življenja je drugačen, ni mi ustrezal...« (Finc, 2012).

4.13.4 Rudi Hiti

Rojen je 4. novembra 1946 v Kurji vasi na Jesenicah. Svojo kariero je kot mladinec začel leta 1959 pri HK Jesenice. Do sezone 1962 je igral v mladinski vrsti, v sezoni 1962/1963 pa je zaigral za HK Kranjska Gora, kjer je prvič nastopil za člansko vrsto v državnem prvenstvu. Naslednjo sezono je igral državno prvenstvo za HK Kranjska gora, mednarodne tekme pa že za HK Jesenice. V sezoni 1964/1965 je bil izbran v državno selekcijo Jugoslavije in z njo nastopil na tekmi proti Avstriji v Gradcu. Svojo kariero je nadaljeval pri svojem matičnem klubu na Jesenicah in z njim v sezoni 1966/1967 prvič osvojil državno prvenstvo.

Leta 1968 je skupaj s Slavkom Beravsom, Vladom Jugom in Romanom Smolejem prestopil k HK Olimpija in z ljubljanskim klubom dvakrat osvojil jugoslovansko prvenstvo.

Leta 1970 je prvič dobil ponudbo iz severnoameriške lige NHL. Zanj se je zanimal klub Chicago Blackhawks. Zapustil je Slovenijo in odpotoval v ZDA, kjer naj bi za novi klub odigral ekshibicijsko tekmo, ki bi odločila, ali bo s klubom podpisal profesionalno pogodbo. Na tekmi ga je plošček zadel v čeljust, zaradi česar ni mogel nadaljevati sezone. Pogodbe tako ni podpisal in se vrnil v domovino.

Leta 1972 se je zanj resno zanimal še en ameriški klub, Los Angeles Sharks. Ponudil mu je triletno pogodbo, vendar do prestopa ni prišlo, ker mu je Olimpija ponudila dveletno pogodbo za višjo vsoto, kar je sprejel in ostal doma.

Leta 1974 je prestopil v italijanski klub HC Alleghe, za katerega je igral dve leti.

Med sezonami 1976 do 1980, ko je igral za HC Bolzano, je s tem klubom kar trikrat osvojil naziv državnih prvakov Italije, sam pa je postal legenda v klubu. Njegovo številko 13 so v Bolzanu upokojili. Na njegovi poslovilni tekmi so ga navijači Bolzana počastili z napisom v celotni dolžini dvorane v slovenščini »Rudi hvala za vse, kar si naredil za Bolzano«.

Leta 1980 se je za dve leti vrnil v Olimpijo, nato pa se je zopet vrnil nazaj v Italijo. Takrat je v drugoligaškem klubu HC Como prevzel vlogo trenerja in hkrati igralca in klub popeljal iz druge lige v prvo.

V sezoni 1985/1986 je bil drugi trener v HK Bolzanu, istočasno pa je igral za HK Jesenice. Tam je igral vse tekme, ki se niso križale s tekmami Bolzana. Tako je z Jesenicami pri štiridesetih letih osvojil naslov državnega prvaka, po sezoni pa prenehal s tekmovalno kariero.

V sezoni 1988 je postal za eno sezono trener HK Jesenic. Bil je prvi glavni trener in selektor slovenske reprezentance v hokeju na ledu in to vlogo opravljal 4 leta ter kasneje spet leta 2000.

Sedemnajst udeležb na svetovnih prvenstvih hokeja na ledu, kolikor jih je v svoji karieri zbral, je še zmeraj svetovni rekord. Za jugoslovansko reprezentanco je nastopil na dveh olimpijadah, 1968 v Grenoblu in 1972 v Sapporu. Zaradi strogih amaterskih pravil na Olimpijskih igrah 1976 v Innsbrucku ni smel nastopiti. Za reprezentanco je nastopil 177-krat in dosegel 84 zadetkov, s čimer je na tretjem mestu reprezentančnih strelcev vseh časov (Rudi Hiti, 2016).

5 Sklep

Namen diplomskega dela je prispevati k zgodovinskemu pregledu razvoja hokeja na ledu na Jesenicah v obdobju od sezone 1956/1957 do konca sezone 1970/1971. V tem obdobju so jeseniški hokejisti osvojili 15 naslovov državnih prvakov, se udeleževali svetovnih prvenstev in olimpijskih iger. Večina jugoslovanske reprezentance je bila sestavljena iz jeseniških hokejistov.

V prvem delu je najprej predstavljen hokej na ledu kot športna zvrst. Dalje so opisani razlogi za razvoj hokeja na ledu na Jesenicah ter orisana tesna povezava HK Jesenice in Železarne Jesenice. Igralci takratne generacije veljajo na Jesenicah še danes za legende.

V nadaljevanju se opisana večja tekmovanja in prelomnice, ki so zaznamovale čas, katerega opisuje to diplomsko delo. Seveda brez podpore navijačev tudi v tem obdobju ni šlo. Opisane in omenjene so jeseniške hokejske družine, ki so omejene le na obdobje, ki ga diplomsko delo obravnava. V delu so predstavljeni tudi prvi poizkusi prehoda v elito, med drugim tudi v elitno ligo NHL. Najbrž čas še ni bil pravi, saj so se zaradi različnih nezgod in dogodkov poizkusi prehodov izjalovili. Je pa trenutno Anže Kopitar, ki izhaja iz jeseniške šole hokeja in igra za moštvo Los Angeles Kings, nadvse uspešen. Letošnjo sezono bo zaigral v vlogi kapetana enega najboljših moštev v severnoameriški ligi NHL.

Diplomsko delo je lahko v pomoč zgodovinskemu pregledu HK Jesenice. Na to temo obstaja kar nekaj literature, ki je bila uporabljena pri pripravi tega dela. Nekateri udeleženci obravnavane teme so še živi, pri čemer se vsak spominja obdobja in dogajanja po svoje. Ravno tako je prišlo do različnih informacij v pregledanih gradivih. Ob takih primerih je bilo potrebno uporabiti logično razmišljanje in dogodke logično umestiti v obdobje. Upam, da bo v prihodnje to delo časovno nadgrajeno tako do osamosvojitve, oziroma do leta 1992, ko so jeseniški hokejisti prvič postali državni prvaki samostojne Slovenije.

6 Literatura in viri

Literatura

Felc, A. (1981). *Razvoj hokeja na ledu na Jesenicah* (Diplomska naloga). Fakulteta za telesno kulturo, Ljubljana.

Hokejski klub Jesenice, (1956 - 1971). *Redni letni občni zbori HK Jesenice*. Jesenice.

Hokejski klub Jesenice, (1966). *Pravilnik o sistemu športne vzgoje in treningih ter napredovanju aktivnih članov HK Jesenice*. Jesenice.

Hokejski klub Jesenice, (1975). *Bilten ob mednarodnem hokejskem turnirju*. Jesenice.

Jakopič, B., Pavlin, T., Popovič, J., Stare, A. (et al.) (2007). *Hokej na ledu v Sloveniji = Ice Hockey in Slovenia : 1926 – 2006*. Ljubljana: Hokejska zveza Slovenije.

Kongres telesne kulture Slovenije, (1960). *Poročilo o delu in razvoju telesne kulture v LR Sloveniji*. Ljubljana.

Krevsel, V. (2015). *Etos trenerja. Izbor sestavkov, razmišljanj in dilem*. Jesenice: Športna zveza Jesenice.

Lačen Benedičič, I., Torkar Tahir, Z., Mugerli, M., Konobelj, T., Jeršin, B. in Rabič, J. (2007). *Moč jeklenih: Iz zgodovine jeseniškega hokeja*. Jesenice: Gornjesavski muzej.

Pangerc, M. (2012). *Svetovno in evropsko prvenstvo v hokeju na ledu 1966* (Diplomska naloga). Fakulteta za šport, Ljubljana.

Pavlin, T. (2010). »Go, Canada! Go!«, *Šport mladih*, št. 3.

Pekolj, R. (2002). *Zgodovinski razvoj in vloga hokeja na ledu na Jesenicah v letih 1945 – 1957* (Diplomska naloga). Fakulteta za šport, Ljubljana.

Rabič, J. (1977). *30 let HK Jesenice*. Jesenice.

10 let HK Jesenice, (1958). Jesenice.

Železar: glasilo delovnega kolektiva SOZD SŽ Železarne Jesenice (1951-1991). Jesenice: Železarna Jesenice.

Internetni viri:

Albin Felc (2016). Wikipedia The Free Encyclopedia. Pridobljeno 24.7.2016, iz https://sl.wikipedia.org/wiki/Albin_Felc

Finc M. (2012). NeDelo. V 71. *Letu z vsem žarom na ledeni ploskvi*. Pridobljeno 27.7.2016, iz: <http://www.delo.si/sport/hokej/albin-felc-v-71-letu-z-vsem-zarom-na-ledeni-ploskvi.html>

Hokej – Olimpija (2016). Pridobljeno 8.9.2016, iz http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=blog&op=func&func=print&c_menu=96205

HZS (2015). *Analiza hokeja v Sloveniji: Število igralcev in licenciranih trenerjev raste*. Pridobljeno 24.7.2016, iz <http://hokej.si/analiza-hokeja-v-sloveniji-stevilo-igralcev-in-licenciranih-trenerjev-raste/>

IIHF Rules for ice rinks (2016). Pridobljeno 8.9.2016, iz http://www.iihf.com/fileadmin/user_upload/PDF/Sport/IIHF_Rules_for_ice_rinks.pdf

Rudi Hiti (2016). Wikipedia The Free Encyclopedia. Pridobljeno 24.7.2016, iz https://sl.wikipedia.org/wiki/Rudi_Hiti

Tone Gale (2016). Wikipedia The Free Encyclopedia. Pridobljeno 24.7.2016, iz https://sl.wikipedia.org/wiki/Tone_Gale

Viktor Tišler (2016). Wikipedia The Free Encyclopedia. Pridobljeno 24.7.2016, iz https://sl.wikipedia.org/wiki/Viktor_Ti%C5%A1lar